

Kształcenie zawodowe z eTwinningiem

Wydawnictwo
FRSE

Home

Kształcenie zawodowe z eTwinningiem

Home

Wydawnictwo
FRSE

Kształcenie zawodowe z eTwinningiem

Redaktor merytoryczny: Dominika Tokarz
Redaktor prowadzący: Tomasz Mrozek
Korekta: Monika Bujak

Projekt graficzny: Artur Ładno
Skład: Artur Ładno
Druk: TOP DRUK Łomża

Wydawca: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Al. Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa
www.frse.org.pl
www.etwinning.pl
kontakt@frse.org.pl

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2020

ISBN 978-83-66515-34-5

Publikacja bezpłatna

Projekt współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+

Publikacja współfinansowana z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej treść.

Czasopisma i portale Wydawnictwa FRSE:

ERASMUS DLA NAUCZYCIELI
[języki:obce]
w szkole

eurooa
ERASMUS DLA NAUCZYCIELI

eurodesk
Polska

EUROPEJSKI
PORTAL MŁODZIEŻOWY

Więcej publikacji Wydawnictwa FRSE: www.czytelnia.frse.org.pl

Spis treści

█	Słowo wstępne	5
█	Program eTwinning a kształcenie zawodowe w Polsce	6
█	Doradztwo zawodowe w szkole i w programie eTwinning	18
█	Wybrane projekty eTwinning o tematyce zawodowej	28
█	Nie tylko mobilności	32
█	Platforma eTwinning w projektach Erasmus+	40
█	Realizacja podstawy programowej i integracja międzyprzedmiotowa	44
█	Autonomia, sprawczość i odpowiedzialność ucznia a rozwój kompetencji zawodowych	54
█	Edukacja zdalna okiem eTwinerów	62

Home

Od kilku lat obserwujemy w Polsce i w całej Europie renesans szkolnictwa zawodowego. Zarówno Komisja Europejska, jak i władze krajowe uwzględniają ten segment edukacji przy wytyczaniu priorytetów polityki oświatowej. Rozwój umiejętności zawodowych jest mocno promowany podczas prestiżowych zawodów WorldSkills oraz EuroSkills, w ramach których reprezentanci ponad 80 krajów rywalizują w różnorodnych dyscyplinach zawodowych. Z inicjatywy Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w 2018 roku po raz pierwszy w konkursie EuroSkills pojawili się przedstawiciele Polski. Na sukcesy nie trzeba było długo czekać – już w następnym roku Maciej Pisarek zajął drugie miejsce w konkurencji gotowanie podczas mistrzostw świata WorldSkills w Kazaniu.

Kształcenie zawodowe pojawia się w wielu inicjatywach zarządzanych przez FRSE. Niniejsza publikacja prezentuje ten obszar edukacji w kontekście eTwinningu, w którym główną rolę odgrywają nowoczesne technologie i kreatywne metody edukacyjne. Program ten od 15 lat wspiera także szkoły o profilu zawodowym w nawiązywaniu współpracy europejskiej, rozwijaniu kompetencji uczniów i nauczycieli oraz w osiągnięciu założonych przez nich celów edukacyjnych.

Projekty eTwinning w obszarze kształcenia zawodowego cieszą się sporym zainteresowaniem. Wyróżniają się ambitną tematyką, różnorodnością działań i kreatywnym wykorzystaniem narzędzi TIK. W ich ramach wypracowywane są niezwykle przydatne rezultaty – czego potwierdzeniem są dobre praktyki opisane w tej publikacji oraz liczba wyróżnień przyznawanych pedagogom ze szkół o profilu zawodowym.

Osoby zajmujące się edukacją zawodową mogą traktować tę książkę jako przewodnik po programie eTwinning. Do lektury zachęcam jednak nie tylko nauczycieli ze szkół branżowych czy techników – jestem przekonany, że również pedagodzy z liceów, szkół podstawowych, a nawet przedszkoli znajdą tu dla siebie wiele inspiracji i ciekawych pomysłów.

dr Paweł Poszytek
dyrektor generalny Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji

Program eTwinning a kształcenie zawodowe w Polsce

PAWEŁ CZAPLIŃSKI

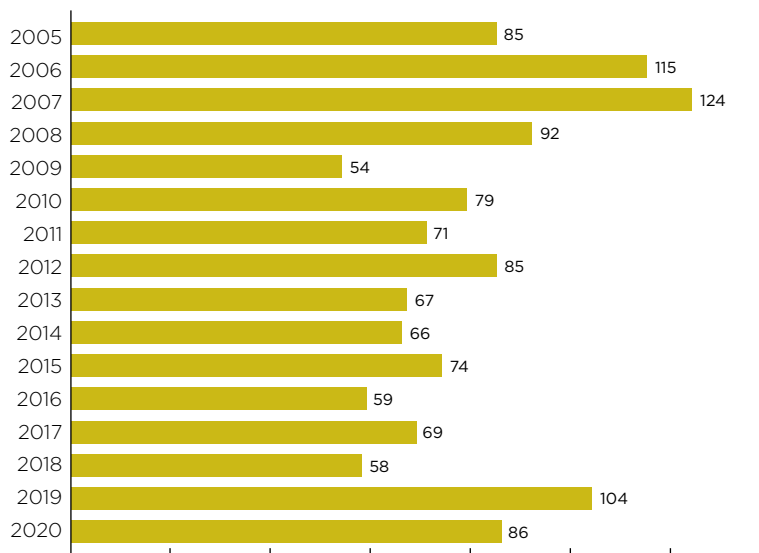
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Krajowe Biuro eTwinning

Kształcenie zawodowe jest związane z eTwinningiem od początku funkcjonowania programu w Europie i w Polsce. Przez ostatnie 15 lat z tej inicjatywy skorzystało tysiące nauczycieli różnych specjalności, pracujących w szkołach o profilach zawodowych. Poniższe analizy obrazują ich zaangażowanie w program i potwierdzają ich dotychczasowe osiągnięcia.

Kształcenie zawodowe z eTwinningiem w liczbach

Pierwsze polskie szkoły o profilu zawodowym pojawiły się na portalu eTwinning wraz z inauguracją programu w Europie. W 2005 roku zgłosiło się 85 tego rodzaju placówek, co stanowiło 11% wszystkich zarejestrowanych instytucji. Najwięcej (124) dołączyło do eTwinningu w 2007 roku. Przez 15 lat społeczność powiększała się rocznie średnio o 80 placówek. Analizując napływające zgłoszenia, można prognozować, że rok 2020 będzie rekordowy pod względem nowych rejestracji. Obecnie baza eTwinning zawiera 1288 polskich szkół o profilu zawodowym oraz 6 tys. pracujących w nich nauczycieli różnej specjalności.

Dynamika rejestracji polskich szkół o profilu zawodowym na platformie eTwinning

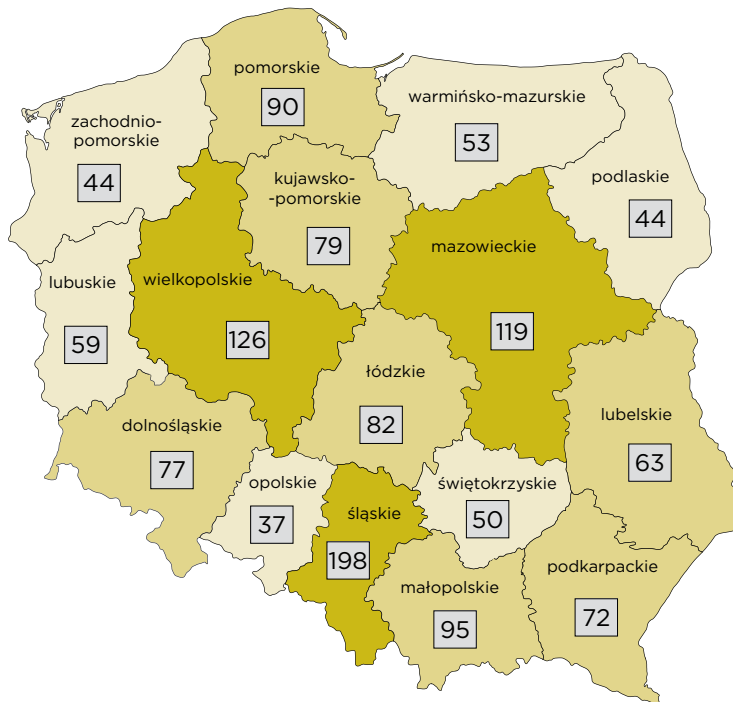

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

Wśród województw można wskazać trzy, w których zarejestrowano ponad 100 placówek – prym w tej kategorii wiedzie śląskie (198), dalej plasuje się wielkopolskie (126) i mazowieckie (119). Z tych trzech regionów pochodzi 34% wszystkich podmiotów w programie. Rejestracje w pozostałych województwach oscylują w granicach 37-95. Udział

szkół o profilu zawodowym w ujęciu regionalnym rozkłada się podobnie do rejestracji wszystkich placówek uczestniczących w programie eTwinning.

Liczba szkół o profilu zawodowym zarejestrowanych na platformie eTwinning w podziale na województwa (dane na 14.09.2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

Analiza ilościowa rejestracji nauczycieli i szkół wyraźnie wskazuje, że kształcenie zawodowe jest słabo reprezentowane w programie eTwinning w porównaniu z pozostałymi poziomami edukacyjnymi. Ogromny odsetek zarejestrowanych podmiotów stanowią szkoły podstawowe – niemal 52% (uwzględniono także gimnazja przekształcone na podstawówki). Kolejną dużą grupą są różnego rodzaju zespoły szkół, stanowiące 39% wszystkich zarejestrowanych instytucji. Placówki o profilu zawodowym, czyli szkoły branżowe i technika, to ponad 7% ogółu. Podobnie wygląda rejestracja nauczycieli na platformie eTwinning – co dwunasty pedagog (8%) pracuje w szkole o profilu zawodowym. Taka tendencja statystyczna utrzymuje się od początku funkcjonowania programu i wynika m.in. z liczby poszczególnych rodzajów szkół w Polsce.

* zestawienie obejmuje także 31 polskich szkół za granicą

Placówki zarejestrowane na platformie eTwinning według rodzajów szkół (dane na 14.09.2020)*

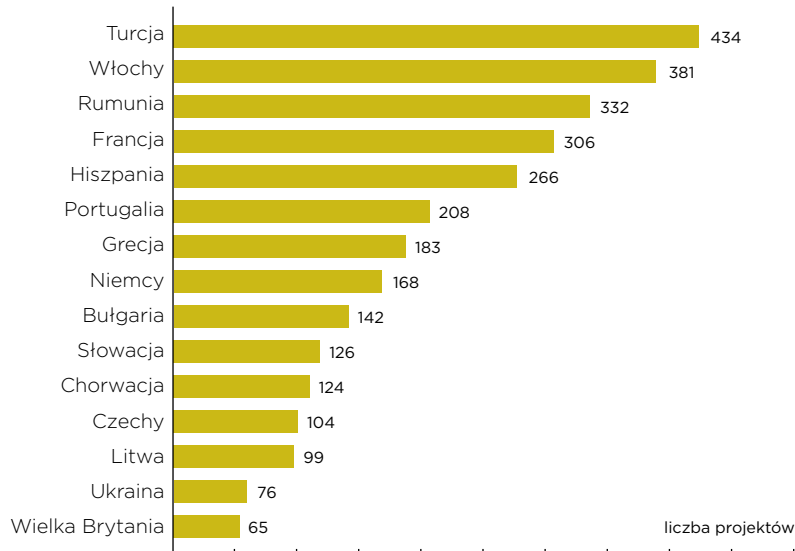
Rodzaj szkoły	Liczba	Procentowy udział na platformie
szkoły podstawowe (dawnie gimnazja)	9523	51,96%
zespoły szkół (z wyłączeniem szkół i zespołów szkół o profilu zawodowym), w tym:	3543	19,33%
• zespoły szkół ogólnokształcących	988	5,39%
• zespoły szkolno-przedszkolne	1560	8,51%
• pozostałe	995	5,43%
przedszkola	2441	13,32%
licea	1028	5,61%
szkoły o profilu zawodowym (zespoły szkół o profilu zawodowym: szkoły branżowe - dawniej zawodowe, technika)	1288	7,03%
szkoły specjalne	132	0,72%
ośrodki szkolno-wychowawcze	205	1,12%
inne	167	0,91%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

Choć nauczyciele ze szkół o profilu zawodowym stanowią stosunkowo niewielki odsetek wszystkich uczestników programu eTwinning, udało się im zrealizować dotychczas aż 1012 projektów o różnorodnej tematyce (co roku średnio do bazy trafiają 62 nowe inicjatywy). Większość (90%) stanowiły przedsięwzięcia międzynarodowe, prowadzone z udziałem co najmniej jednego partnera zagranicznego.

Wybór partnerów do projektu przez polskie szkoły o profilu zawodowym wpisuje się w ogólną tendencję obserwowaną w całym eTwinningu. Polscy nauczyciele mogą współpracować z przedstawicielami pozostałych 43 państw działających w programie, a w projekcie może wziąć udział więcej niż jeden przedstawiciel z tego samego kraju. Czynnikiem decydującym o wyborze jest dostępność partnera. Najczęściej współpracę nawiązywano z nauczycielami z Turcji, Włoch, Rumunii oraz Francji. Pulę wszystkich krajów z najmniejszą liczbą wspólnych projektów (poniżej dziesięciu) zamykają: Islandia, Luksemburg oraz Liban. Polskim eTwinningom nie udało się dotychczas zrealizować inicjatywy ze szkołą zawodową z Lichtensteinu.

Kraje partnerskie najczęściej wybierane do projektów eTwinning przez polskich nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym (w latach 2005–2020)

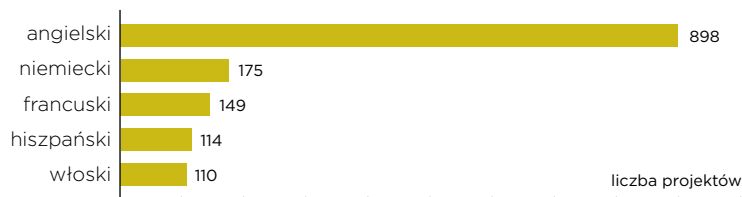

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

Komunikacja między partnerami to kluczowy element projektu, decydujący często o jego powodzeniu. Nauczyciele ze szkół o profilu zawodowym najczęściej wykorzystują do tego celu język angielski (88%). W programie eTwinning widać, że ta grupa pedagogów rzadziej sięga po inne języki obce, co może świadczyć o małym znaczeniu różnorodności językowej w projektach na tym poziomie edukacji¹. Co ciekawe, w zestawieniu pięciu najczęściej wybieranych języków nie znalazły się: polski, który w ujęciu ogólnym wszystkich przedsięwzięć eTwinningowych zajmuje drugą pozycję, oraz turecki, plasujący się na czwartym miejscu.

¹ Warto podkreślić, że w jednym projekcie eTwinning można stosować kilka języków obcych.

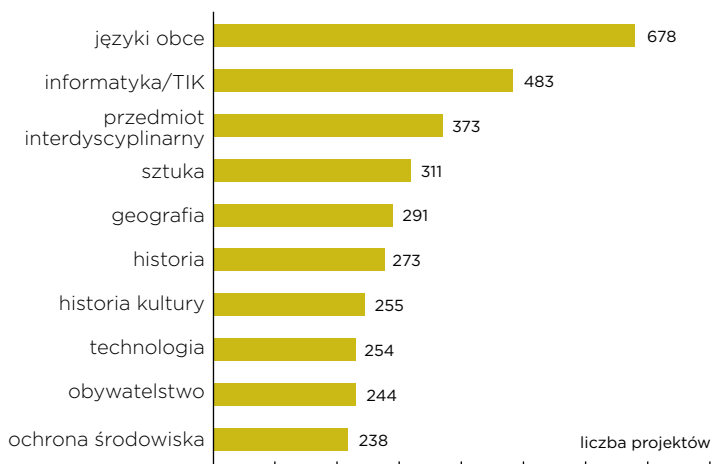
Pięć najpopularniejszych języków wykorzystywanych w projektach eTwinning realizowanych przez nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

W momencie rejestracji partnerzy muszą określić obszar tematyczny projektu (możliwe jest wskazanie więcej niż jednego). Mogą wybierać z puli 38 przedmiotów ogólnych oraz w przypadku edukacji zawodowej – 15 przedmiotów zawodowych. Każdy projekt inicjowany przez nauczycieli ze szkół zawodowych uwzględnia średnio sześć przedmiotów (przy pięciu w ogólnym zestawieniu wszystkich projektów). Niemal w każdym przedsięwzięciu pojawiają się tematy dotyczące języków obcych oraz informatyki/TIK. Dużą popularnością cieszą się również przedmioty interdyscyplinarne oraz geografia – występują w ponad 300 projektach.

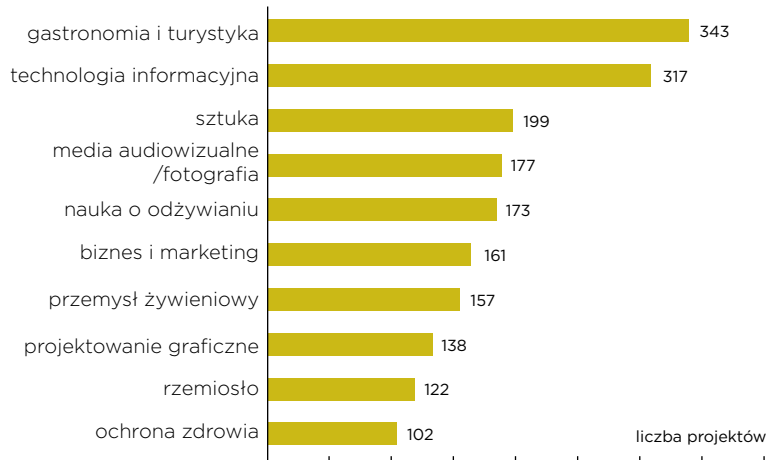
Najpopularniejsze grupy przedmiotów ogólnych w projektach realizowanych przez nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym (w latach 2005–2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce. Nazwy przedmiotów pochodzą z portalu live.etwinning.net.

Nauczyciele w projektach ściśle zawodowych wybierają również przedmioty dotyczące konkretnych dziedzin. Największą popularnością cieszą się: gastronomia i turystyka oraz technologia informacyjna – uwzględniane w 30% projektów. Wysoko w zestawieniu znajduje się również przedmiot sztuka, realizowany w niemal 200 przedsięwzięciach. Mniej popularne były takie zagadnienia, jak: astronomia, geologia oraz języki klasyczne (poniżej 40 projektów).

Najpopularniejsze grupy przedmiotów zawodowych w projektach realizowanych przez nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym (w latach 2005–2020)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce. Nazwy przedmiotów pochodzą z portalu live.etwinning.net.

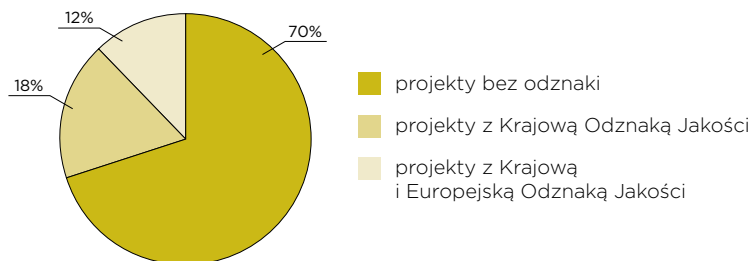
Nagrody, konkursy, odznaki

Projekty prowadzone przez nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym zdobywają liczne nagrody w programie eTwinning, zarówno w Polsce, jak i na arenie międzynarodowej. Podstawowym wyróżnieniem jest Krajowa Odznaka Jakości eTwinning, przyznawana nauczycielom przez Krajowe Biuro w Polsce za wysoki poziom realizowanych przez nich przedsięwzięć². Dotychczas wręczono niemal cztery tysiące odznak, 209 z nich trafiło do pedagogów ze szkół o profilu zawodowym.

Kolejnym poziomem wyróżnienia jest Europejska Odznaka Jakości eTwinning. Nauczyciele ze szkół o profilu zawodowym otrzymali ich 141 (wszyscy polscy uczestnicy programu byli nagradzani 2038 razy).

² Więcej informacji na temat Odznak Jakości eTwinningu można znaleźć na stronie internetowej: etwinning.pl/odznaki-jakosci [dostęp: 16.10.2020].

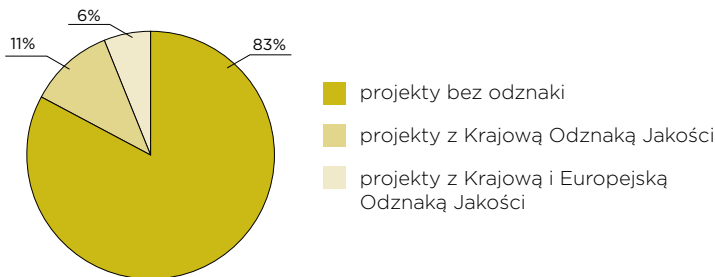
Sukcesy projektów prowadzonych w latach 2005–2020 przez nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

Zestawiając te wyniki z ogólną liczbą projektów i przyznawanych Odznak Jakości, wyraźnie widać, że przedsięwzięcia realizowane przez nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym były proporcjonalnie częściej nagradzane niż projekty realizowane przez wszystkie polskie placówki.

Sukcesy wszystkich projektów eTwinning w latach 2005–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Biura eTwinning w Polsce.

³ Więcej informacji na temat odznaki „Szkoła eTwinning” na stronie internetowej: etwinning.pl/kategoria/szkola-etwinning [dostęp: 16.10.2020].

Placówki o profilu zawodowym, podobnie jak pozostałe instytucje uczestniczące w programie eTwinning, mogą ubiegać się o prestiżową odznakę „Szkoła eTwinning”³. Przyznawana jest ona całej społeczności szkolnej co dwa lata za zaangażowanie w program. Aby uzyskać odznakę, dana placówka musi m.in. realizować projekty w ramach programu, zdobyć Odznakę Jakości eTwinning oraz na bieżąco korzystać z oferty doskonalenia zawodowego nauczycieli na platformie eTwinning. Dotychczas po ten tytuł sięgnęło osiem szkół o profilu zawodowym (niektóre z nich dwukrotnie):

- Zespół Szkół Ekonomicznych i Mundurowych im. gen. Władysława Andersa w Chełmie (2017 r.),
- Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Gdańsku (lata 2017 i 2019),
- Zespół Szkół im. prof. Romana Gostkowskiego w Łazach (2018 r.),
- Zespół Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku (2017 r.),
- Zespół Szkół nr 10 im. Stanisława Staszica w Warszawie (2019 r.),
- Zespół Szkół nr 16 w Białymstoku (lata 2017 i 2019),
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bobowej (2019 r.),
- Zespół Szkół Technicznych w Strzyżowie (2019 r.).

Wśród polskich nauczycieli ze szkół o profilu zawodowym są tacy, których praca projektowa została doceniona na poziomie krajowym w konkursie „Nasz projekt eTwinning”, organizowanym przez Krajowe Biuro eTwinning w Polsce. Jego celem jest wyłonienie co roku najbardziej kreatywnych i innowacyjnych praktyk wypracowanych w ramach

projektów eTwinning przez polskich nauczycieli. Konkurs podzielony jest na kategorie wiekowe oraz tematyczne (m.in. debiut nauczyciela i szkoły oraz Ambasador eTwinning)⁴. Nauczyciele ze szkół o profilu zawodowym stawali na podium 28 razy, niemal w każdej edycji konkursu.

Najwyższą rangę w programie ma wyróżnienie w europejskim konkursie „Nagrody eTwinning”. Organizowany jest on co roku przez Centralne Biuro Programu eTwinning (CSS) i biorą w nim udział nauczyciele ze wszystkich zaangażowanych krajów⁵. Ogromnym powodem do dumy jest to, że w każdej z dotychczasowych edycji pojawiali się polscy laureaci, a dziewięciokrotnie nagrody lub wyróżnienia trafiały do nauczycieli ze szkół zajmujących się kształceniem zawodowym.

Na szczególne uznanie zasługuje praca projektowa Wioletty Sosnowskiej, nauczycielki języka francuskiego z Zespołu Szkół Tekstylno-Handlowych w Żaganiu, która jako jedyna przedstawicielka szkoły o profilu zawodowym dwukrotnie stawała na podium konkursu (w 2010 oraz w 2013 roku). Projekty: „Sous le ciel de la comprehension” oraz „Dans le cercle des signes du zodi@que” zyskały uznanie jury konkursu wyłaniającego zwycięzcę w kategorii specjalnej („Język francuski”).

⁴ Więcej informacji na temat konkursu „Nasz projekt eTwinning” na stronie internetowej: etwinning.pl/kategoria/konkursy-polskie [dostęp: 16.10.2020].

⁵ Więcej informacji na temat konkursu europejskiego „Nagrody eTwinning” na stronie internetowej: etwinning.pl/kategoria/konkursy-europejskie [dostęp: 16.10.2020].

Lista polskich laureatów konkursu europejskiego „Nagrody eTwinning” - szkoły o profilu zawodowym

Projekt	Koordynator	Szkoła	Rok
„Młodzi Reporterzy. The Young Reporters Project”	Anna Sosnowska	Zespół Szkół Samochodowo-Budowlanych w Częstochowie	2006
„The Pizza Business across Europe”	Andrzej Pogorzelski	Zespół Szkół Agropredsiębiorczości im. M. Rataja w Mieczysławowie	2009
„Sous le ciel de la comprehension”	Wioletta Sosnowska	Zespół Szkół Tekstylno-Handlowych w Żaganiu	2010
„Dans le cercle des signes du zodi@que”	Wioletta Sosnowska	Zespół Szkół Tekstylno-Handlowych w Żaganiu	2013
„Moi, toi, lettres à nous”	Gabryela Smolij	Zespół Szkół Nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Choszczynie	2014
„EU Games 2015-2016”	Paweł Ciesielczuk	Zespół Szkół Ekonomicznych i III Liceum Ogólnokształcące w Chełmie	2017
„You are the picture - Tu eres el cuadro”	Małgorzata Prusak, Joanna Rowińska	Zespół Szkół nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Nowym Sączu	2018
	Monika Pasionek, Krzysztof Bulanda	Zespół Szkół nr 1 im. Józefa Piłsudskiego w Limanowej	
„In Sight In Mind”	Ewa Druzbalska-Kopka	Zespół Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Mińsku Mazowieckim	2019
„Fun with physics and technology”	Małgorzata Paszkiewicz	Zespół Szkół nr 1 w Szczytnie	2020

Kampanie: „Przedsiębiorczość z eTwinning” i „Kształcenie zawodowe z eTwinning”

W miarę rosnącej popularności programu rozwijała się również społeczność nauczycieli, a wraz z nią potrzeby pedagogów na wyższych poziomach edukacyjnych, w tym również w szkołach o profilu zawodowym.

W 2017 roku Krajowe Biuro eTwinning w Polsce zainicjowało kampanię szkoleniowo-promocyjną „Przedsiębiorczość z eTwinning”. Grupą docelową byli nauczyciele ze szkół średnich, niezależnie od ich stażu i biegłości w posługiwaniu się narzędziami TIK. Celami kampanii były m.in. doskonalenie umiejętności rozwijania innowacyjnych i przedsiębiorczych postaw uczniów przez pracę metodą projektu eTwinning oraz popularyzacja programu w docelowej grupie nauczycieli. Inicjatywa spotkała się z pozytywnym odbiorem. Temat przedsiębiorczości okazał się dla wielu pedagogów furtką do programu i zarazem pierwszym krokiem do rozpoczęcia współpracy międzynarodowej. Sukces kampanii wynikał także stąd, że nauczyciele zyskali możliwość realizacji projektu na poziomie krajowym – z inną polską placówką, bez potrzeby komunikacji w języku obcym z partnerem zagranicznym. Dzięki temu udało się przyciągnąć do programu nowe osoby (dla ponad połowy nauczycieli, którzy wzięli udział w kampanii, był to pierwszy kontakt z eTwinningiem).

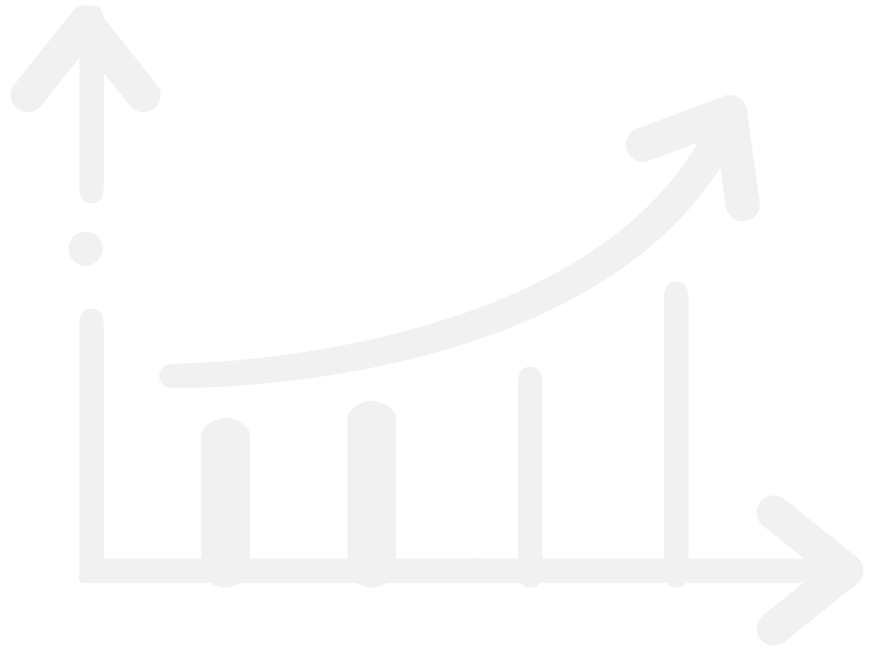
Filarem kampanii były seminaria krajowe i międzynarodowe. Każde tego rodzaju wydarzenie szkoleniowe trwało 2-3 dni i było podzielone na sesje plenarne oraz warsztaty metodyczno-narzędziowe. Uczestnicy mieli okazję przede wszystkim zainicjować (często po raz pierwszy) projekt eTwinning i doskonalić umiejętności metodyczne w trakcie różnorodnych warsztatów. Zorganizowano siedem seminariów, w tym cztery międzynarodowe, w których łącznie wzięło udział 554 nauczycieli.

Częścią kampanii były także szkolenia online. Nauczyciele, którzy nie mieli możliwości skorzystania z seminariów stacjonarnych, mogli wziąć udział w tygodniowych kursach na platformie eTwinning lub w godzinnych wydarzeniach na platformie eTwinning Live. W ramach kampanii na stronie internetowej Krajowego Biura eTwinning powstało repozytorium materiałów, w którym zamieszczono m.in. przykłady gotowych projektów z zakresu przedsiębiorczości, inspiracje do kolejnych przedsięwzięć oraz wywiady z ekspertami.

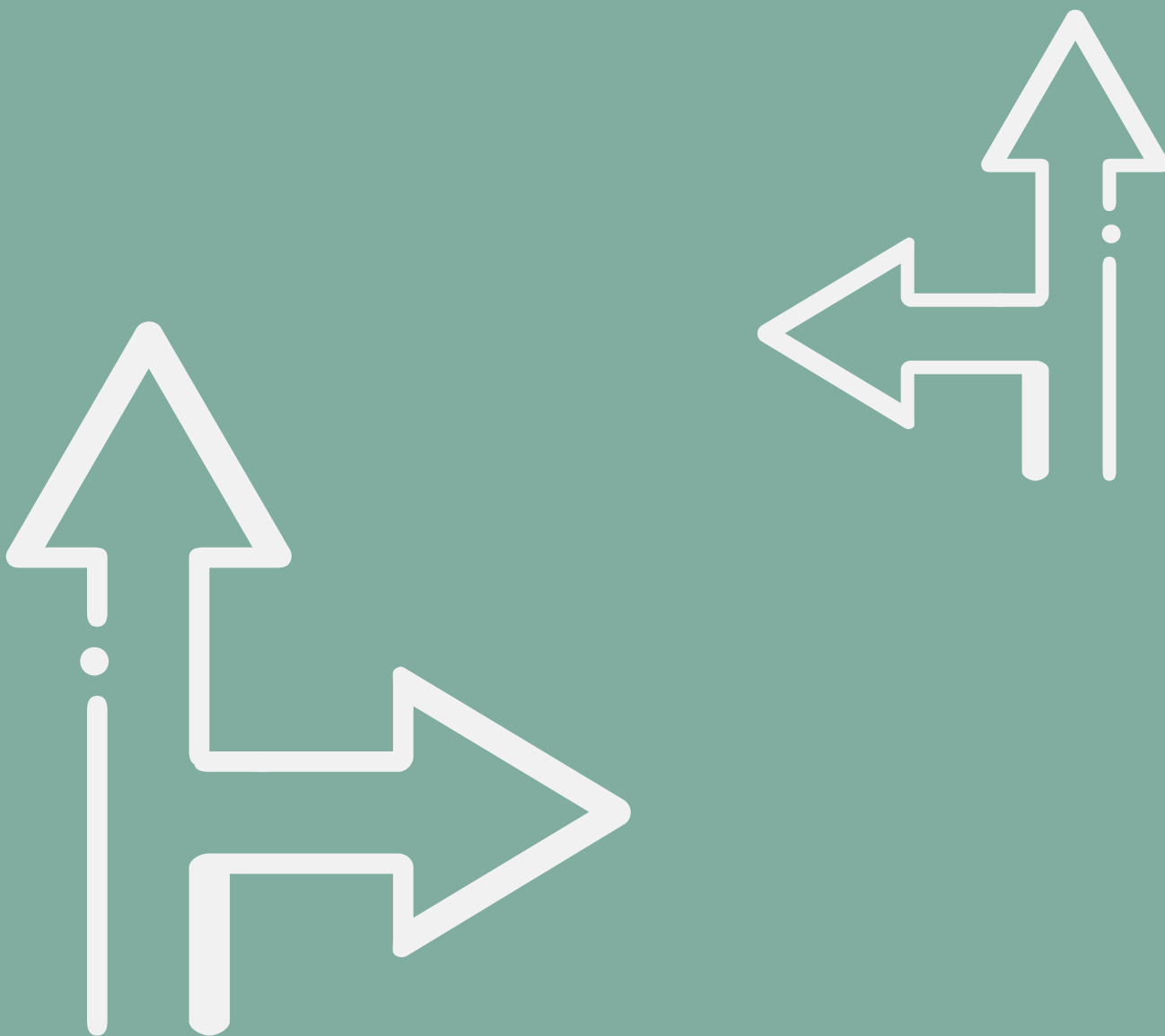
Zwieńczeniem kampanii i jej swoistym podsumowaniem było powstanie specjalnej kategorii konkursu krajowego „Nasz projekt eTwinning 2019” – Przedsiębiorczość z eTwinning. Nagroda przypadła Ludmile Mieńszkowej-Dessus oraz Krzysztofowi Wszelakiemu z Technikum nr 25 im. Stanisława Staszica w Warszawie za realizację projektu „Shipping of goods beyond the EU borders”. Jego uczestnicy wcielili się w rolę pracowników firm spedycyjnych, zlecających transport towarów poza granice Unii Europejskiej.

W 2020 roku kampania działa pod nową nazwą - „Kształcenie zawodowe z eTwinning” - nie zmieniły się natomiast jej cele i założenia. Oferta kierowana jest nie tylko do nauczycieli ze szkół zawodowych, ale także do pedagogów z placówek o innych profilach kształcenia oraz ogólnych - do wszystkich osób szukających pomysłów na projekty związane z nauczaniem zawodu. Elementy kształcenia zawodowego mogą pojawić się nie tylko w szkołach branżowych czy technikach, ale także np. w szkole podstawowej czy nawet przedszkolu. O tym, że jest to możliwe, świadczy 709 projektów eTwinning o tematyce zawodowej, zrealizowanych przez nauczycieli różnych specjalności.

Doradztwo zawodowe w szkole i w programie eTwinning

EWA GRZESIAK

doradca zawodowy
Ambasadorka eTwinning

1 Trendem, widocznym nie tylko w Polsce, jest wykorzystanie i kompilacja efektów kształcenia formalnego (szkoły, studia), pozaformalnego (kursy, warsztaty) i nieformalnego (doświadczenia życiowe, hobby, wolontariat itd.).

W dobie szybko przekształcającego się świata – kiedy zmieniają się warunki zatrudnienia, znikają jedne zawody, pojawiają się inne, a rynek pracy jest labilny – doradztwo zawodowe coraz bardziej zyskuje na znaczeniu. Każdy z nas może potrzebować porady lub dokładnej informacji o możliwościach zdobycia nowych umiejętności zawodowych lub uprawnień. Dostęp do usług doradztwa jest szczególnie istotny w przypadku dzieci i młodzieży. Wybór odpowiedniej ścieżki kształcenia, rozwijającej naturalne uzdolnienia i predyspozycje, ułatwia start w dorosłe życie oraz realizację kariery zawodowej¹.

Dowodem na wzrost znaczenia doradztwa zawodowego jest zmiana przepisów oświatowych. Temat prowadzenia działań doradczych nie jest nowy – zalecenia w tym zakresie pojawiły się już w 1991 roku. W kolejnych latach regulacje prawne kładły coraz większy nacisk na przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. Aktualne przepisy mówią nie tylko o obowiązkowych lekcjach z elementami doradztwa zawodowego dla klas siódmych, ósmych oraz wszystkich typów szkół ponadpodstawowych, ale określają także, jakie działania mają być realizowane przez młodsze dzieci. Z regulacji wynika, że zagadnienia związane z preorientacją zawodową powinny znaleźć się w programach różnych zajęć, poczynszy od poziomu przedszkolnego. Ponadto przepisy nakładają na szkołę obowiązek wdrożenia systemu doradztwa zawodowego oraz rocznego planu realizacji ujętych w nim celów i aktywności. To ważny element funkcjonowania placówki i oddziaływań wychowawczych. W związku z tym, że nie wszystkie samorządy są skłonne tworzyć etaty dla doradców zawodowych, dyrektorzy obarczają tymi zadaniami nauczycieli różnych przedmiotów.

To najważniejsze powody, dla których warto przybliżyć tę problematykę nie tylko specjalistom, ale całemu środowisku nauczycielskiemu.

Projekt umożliwił mi współpracę z uczniami kształcącymi się na podobnym profilu. Dzięki niemu poszerzyłem wiedzę zdobytą w szkole i mogłem ją wykorzystać we współpracy z osobami, które na co dzień zajmują się podobną tematyką. Nauczyłem się również, jak zdobywać nowe wiadomości*. [uczeń]

* Wypowiedzi uczniów zaczerpnięto z ankiety ewaluacyjnej przeprowadzonej przez Krajowe Biuro eTwinning we wrześniu 2020 roku. Wypowiedzi nauczycieli pochodzą ze zgłoszeń do Krajowej Odznaki Jakości. Wszystkie przytoczone wypowiedzi zostały zredagowane pod kątem językowym w celu wyeliminowania wtrąceń, dygresji, urwanych wątków czy potocznego języka oraz – tam, gdzie było to konieczne – skrócone.

Doradztwo na każdym etapie kształcenia

Kwestiami, którymi może zająć się każdy nauczyciel, już od etapu edukacji przedszkolnej, są: rozpoznawanie uzdolnień, predyspozycji, wspieranie zainteresowań, ale też wskazywanie barier mogących utrudnić realizację marzeń o przyszłym zawodzie. Sens tych działań najlepiej

określa stwierdzenie przypisywane Albertowi Einsteinowi: „Każdy jest geniuszem, ale jeśli zaczniesz oceniać rybę pod względem jej zdolności wspinania się na drzewa, to przez całe życie będzie myślała, że jest głupia”². Warto zatem szukać dziedziny, czynności czy zawodu, w których można osiągnąć sukces szybciej i z mniejszym wysiłkiem, ponieważ umożliwią nam one pełne wykorzystanie naszych predyspozycji i uzdolnień. Pomóc może tutaj doradztwo zawodowe.

Już przedszkolaki przejawiają jakieś zainteresowania – jedne zajęcia lubią mniej, inne bardziej. Nawet odgrywanie przez dzieci roli księżniczki dostarczy uważnemu obserwatorowi pewnych informacji, bo każda „księżniczka” nieco różni się od pozostałych. Niektórym zależy na nienagannym stroju, innym na przewodzeniu grupie, a są takie, które skupiają uwagę otoczenia na tym, co robią (tańczą, śpiewają). W tych zabawach ujawniają się predyspozycje warte rozwijania i wzmacniania.

Edukacja wczesnoszkolna wprowadza w świat zawodów. Dzieci orientują się, jak wygląda praca w danej profesji, potrafią odgrywać role w zabawie. Warto im pokazywać zależność między poszczególnymi dziedzinami, bo społeczeństwo potrzebuje ludzi różnych zawodów. Ważni są zarówno nauczyciele, lekarze czy urzędnicy, jak i kierowcy, murarze czy fryzjerzy.

Im starsze dzieci, tym więcej powinny wiedzieć o swoich możliwościach, zarówno w zakresie dalszego kształcenia, jak i funkcjonowania w życiu zawodowym. Zapotrzebowanie na konkretne, rzeczowe porady dotyczące kariery i przyszłej pracy wzrasta wraz z wiekiem. Uczniowie klas ósmych stają przed wyborem szkoły, która ułatwi im realizację marzeń zawodowych. Dużą rolę w tym procesie odgrywają doradcy i wychowawcy, którzy nie tylko mogą ukierunkować wybór, ale też przekonać niektórych rodziców, że dziecko powinno podążać własną drogą zamiast realizować ich marzenia czy podtrzymywać rodzinną tradycję.

Projekt utwierdził uczniów w przekonaniu o słuszności obranej ścieżki zawodowej, o tym, że warto kształcić się w wybranym zawodzie. [nauczyciel]

Szkoły ponadpodstawowe (licea, technika, szkoły branżowe) przygotowują młodego człowieka do wejścia na rynek pracy. Nawet jeśli kształcą w konkretnym zawodzie, powinny wskazywać uczniom sposoby dalszego rozwoju. Chodzi tu nie tylko o wybór kierunków studiów, ale też o zachęcanie do korzystania z różnorodnych możliwości rozwoju: np. kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kształcenia pozaformalnego, staży, obserwacji pracy (*job shadowing*), wolontariatu. W związku z tym doradca zawodowy w szkole branżowej lub w technikum musi posiadać aktualną wiedzę o zawodach, możliwościach poszerzenia i uzupełnienia kwalifikacji. Zajęcia z doradztwa zawodowego powinny być prowadzo-

² Po raz pierwszy to stwierdzenie przypisał Einsteinowi Matthew Kelly w książce *The Rhythm of Life: Living Every Day with Passion and Purpose* (2004). Sam cytat jest prawdopodobnie pochodną bajek edukacyjnych; sceptycznie.pl/falszywe-cytaty [dostęp: 11.10.2020].

ne metodami aktywizującymi. W tym zakresie słabo sprawdzają się wykłady czy pogadanki. Ćwiczenia, testy, odgrywanie ról, krótkie filmy są nie tylko ciekawsze dla uczniów, ale pozwalają im skonfrontować z rzeczywistością marzenia o pracy w danym zawodzie.

eTwinning dla doradców zawodowych

eTwinning może być niezwykle pomocny w realizacji zadań związanych z doradztwem zawodowym na wszystkich etapach kształcenia. Szczególnie przydatna w tym zakresie jest możliwość działania w ramach grup. Mogą je zakładać wszyscy eTwinerzy (w razie potrzeby z pomocą ambasadorów czy trenerów programu). Znajomość języka obcego nie jest wymagana – członkami grupy mogą być nauczyciele wyłącznie polskojęzyczni. Dzięki temu doradcy zawodowi z całej Polski, pracujący w szkołach różnego typu mogą się kontaktować, żeby przedyskutować problemy, ale też podzielić się doświadczeniem lub wymienić materiałami.

Program eTwinning preferuje projekty z udziałem uczniów, ale można realizować przedsięwzięcia przeznaczone tylko dla nauczycieli. Stosunkowo łatwe jest znalezienie partnerów, pod warunkiem, że ma się dobry pomysł i plan na współpracę. W partnerstwie można opracować materiały poświęcone określonej problematyce, czyli stworzyć magazyn pomocy dydaktycznych przydatnych w praktyce szkolnej.

Poszerzając projekt o partnerów międzynarodowych, można zdobyć informacje o sytuacji na rynku pracy w innych państwach Unii Europejskiej, a także o popularnych zawodach i poszukiwanych specjalistach. Migracja ekonomiczna w Europie to zjawisko, z którym zdążyliśmy się już wprawdzie oswoić, ale nie zawsze potrafimy się do niego właściwie przygotować. Rolą doradcy zawodowego jest zatem dostarczenie wiedzy o sytuacji zarówno na lokalnym, jak i na europejskim rynku pracy. Systemy kształcenia w Europie, mimo że są do siebie podobne, jednak nieco się różnią. Doradca powinien znać aktualne zasady i wymagania edukacyjne w różnych krajach, aby pomóc uczniom wyjeżdżającym za granicę, a także powracającym do Polski, w wyborze lub kontynuacji ścieżki kształcenia. Współpraca międzynarodowa w ramach programu eTwinning ułatwia dotarcie do aktualnych informacji na ten temat.

Uczniowie szkół o profilu zawodowym po ukończeniu edukacji często chcą zdobyć pracę poza Polską. Pomoc doradcy, który wyjaśni, jak się do tego przygotować, od czego zacząć, gdzie szukać wskazówek i wsparcia, może mieć kluczowe znaczenie dla kariery młodego człowieka. Choć dziś łatwiej znaleźć legalne oferty pracy za granicą, to migracja zarobkowa jest zawsze sporym wyzwaniem, a rolą doradcy jest jak najlepsze przygotowanie przyszłego fachowca do funkcjonowania w zróżnicowanym językowo i kulturowo środowisku zawodowym.

Aby móc efektywnie pomagać innym, doradca powinien sam ciągle się doskonalić. Może to robić w ramach kursów i warsztatów eTwinningowych. Dzięki udziałowi w bezpłatnych internetowych zajęciach (takich jak: „Tydzień z narzędziami do tworzenia interaktywnych materiałów dydaktycznych” czy „Tydzień z mapą mentalną”) pedagodzy zdobywają cenną wiedzę, np. na temat tworzenia własnych materiałów dydaktycznych. Osoby, które posługują się językiem obcym, mają możliwość nawiązania kontaktu ze specjalistami z innych państw, a także wzięcia udziału w międzynarodowych seminariach i konferencjach.

Doradztwo zawodowe w projektach

Projekty eTwinning ułatwiają realizację celów wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, obowiązkowego w każdej szkole. Dokument dotyczący takiego systemu zawiera zadania dla wszystkich nauczycieli, nie tylko doradców zawodowych. Szkoły mogą realizować zróżnicowane tematycznie przedsięwzięcia w programie eTwinning, wspomagające doradztwo zawodowe rozumiane jako proces rozwoju ucznia.

W ramach projektu realizowanego w szkole podstawowej uczniowie mogą precyzować swoje zainteresowania, rozpoznawać predyspozycje oraz rozwijać umiejętności i uzdolnienia. Elementy preorientacji zawodowej można wpleść w różne działania. Narzędzia dostępne na TwinSpace ułatwiają wdrożenie atrakcyjnych, aktywizujących metod edukacyjnych. Przykładem może być projekt dotyczący ochrony przyrody lub ekologii. Uczniowie, którzy przeprowadzają wywiady z leśnikiem, przyrodnikiem, biologiem czy pracownikiem parku, poznają specyfikę tych zawodów, jednocześnie doskonaląc umiejętności w zakresie komunikacji, publicznych wystąpień, opanowania tremy. Z kolei osoby zajmujące się nagrywaniem wywiadów poznają lepiej technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK). Jeśli chcemy dokładniej opisać, jaki jest związek tego rodzaju projektu z rozwojem uczniów, wystarczy sięgnąć po odpowiednie przepisy Ministerstwa Edukacji Narodowej. Wywiad realizuje treści programu nauczania z zakresu (odwołując się wyłącznie do materiału dla klas IV–VI):

- „Poznanie siebie”: uczeń wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia, podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- „Świat zawodów i świat pracy”: uczeń wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki uzyskiwania zatrudnienia oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach, opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka, podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

- „Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie”: uczeń wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy;
- „Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych”: uczeń planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu.

Na tych przykładach widać wyraźnie, że doradztwo zawodowe jest realizowane przy okazji różnych działań szkolnych i nie jest związane z jednym przedmiotem. Warto mieć to na uwadze także podczas planowania współpracy z partnerami zagranicznymi. Międzynarodowy charakter projektów eTwinning sprawia, że są one bardziej atrakcyjne i efektywniej rozwijają kompetencje kluczowe, mające ogromny wpływ na dorosłe życie człowieka (także w wymiarze zawodowym).

eTwinning i projekty VET*

Kształcenie zawodowe jest niezwykle istotne dla przyszłego funkcjonowania na rynku pracy, dlatego w programach szkół branżowych i techników przewidziano praktyki i staże u pracodawcy. Wiele placówek korzysta z oferty programu Erasmus+, wysyłając swoich uczniów za granicę. Wartością dodatkową wyjazdów edukacyjnych jest poprawa umiejętności komunikacyjnych, możliwość porównania warunków pracy w różnych krajach oraz zwiększenie samodzielności uczestników.

Organizowaniem praktyk zagranicznych najczęściej zajmują się wyspecjalizowane firmy pośredniczące. Ich zadaniem jest znalezienie odpowiednich pracodawców, rezerwacja noclegów (zwykle są to pokoje w hostelach lub w akademikach), zapewnienie programu turystycznego i kulturalnego w czasie wolnym. Czy jest tu miejsce na eTwinning? Tak, choć niewiele placówek wysyłających z tego korzysta. Nawiązanie współpracy ze szkołą zawodową o podobnym profilu w innym państwie może pomóc w przygotowaniu wyjazdów i wpłynąć na zwiększenie ich wartości edukacyjnej. Partner zagraniczny znacznie ułatwia przygotowanie szkoleń zawodowych dzięki swoim kontaktom na lokalnym rynku pracy, znajomości specyfiki kształcenia i doświadczeniu w realizacji zajęć praktycznych dla swoich uczniów.

Na platformie eTwinning zarejestrowano kilkaset tysięcy szkół, zatem samodzielne znalezienie partnera nie powinno być problemem (choć proces ten bywa czasochłonny). Projekt eTwinning może stanowić wstęp do praktyk zawodowych w programie VET (szkoła partnerska może włączyć polskich uczniów we własne zajęcia pozalekcyjne, co dodatkowo uatrakcyjni praktyki). Nie ma obowiązku korzystania z pośredników podczas realizacji mobilności zawodowych, więc projekt przygotowany w oparciu o wcześniejszą współpracę w programie

* Vocational Education and Training
(Kształcenie i szkolenia zawodowe)

eTwinning będzie nie tylko bardziej atrakcyjny i dopasowany do potrzeb uczestników, ale przyczyni się do poszerzenia ich horyzontów zawodowych.

Jeśli ktoś decyduje się na skorzystanie z usług firm pośredniczących, może wykorzystać eTwinning do poprawienia umiejętności komunikacyjnych potencjalnych uczestników. Kilka miesięcy przed planowanym wyjazdem można zrealizować projekt ze szkołą z kraju docelowego. Uczestnicy mobilności poznają tamtejsze warunki życia, tradycję, historię, zwyczaje. Dzięki temu uczniowie i ich opiekunowie, wyruszając na praktyki, będą dobrze przygotowani. Platforma eTwinning może być przydatna także po powrocie z zagranicy – jako miejsce dzielenia się wrażeniami, doświadczeniami, nowymi umiejętnościami (co jest istotne w kontekście upowszechniania rezultatów, wpływającego na ostateczną ocenę projektów VET).

Spotkania z przedsiębiorstwami i kontakty ze światem pracy to bardzo istotne elementy doradztwa zawodowego, uwzględniane w treściach kształcenia na wszystkich etapach. Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem w ramach projektów eTwinning ułatwia realizację tego zadania. Materiały wypracowane w trakcie współpracy mogą być pomocne w praktyce szkolnej długo po zakończeniu projektu.

eTwinning i egzaminy zawodowe

Każda osoba kształcąca się w danym zawodzie (zarówno w szkołach, jak i w ramach edukacji dorosłych) zanim uzyska potwierdzenie kwalifikacji, swoistą „zawodową maturę”, musi zdać odpowiedni egzamin. Jego częścią, a także elementem istotnym w trakcie samej nauki (w szkołach branżowych, technikach, na kursach kwalifikacyjnych dla dorosłych) jest posługiwanie się językiem obcym zawodowym³. Istnieje zatem wymóg znajomości terminów podstawowych dla danej profesji, niewynikający wyłącznie z ewentualnych perspektyw emigracji zarobkowej. Taka wiedza przydaje się choćby w kontaktach handlowych między firmami, podczas spotkań w ramach targów i wystaw czy w procesie rekrutowania zagranicznych fachowców.

Nauczyciele mogą mieć spore trudności z prowadzeniem lekcji języka obcego w odmianie zawodowej ze względu na to, że nie otrzymują odpowiedniego przygotowania w danej dziedzinie. W trakcie studiów filologicznych nikt nie tłumaczy przyszłym pedagogom różnic między szlifierką kątową a taśmową, a tego typu słownictwo może być potrzebne podczas lekcji w szkole kształcącej w zawodzie. Nawiązanie kontaktu z nauczycielami z innego kraju, którzy mogą mieć podobne problemy, oraz wspólna realizacja projektu eTwinning ułatwiają przygotowanie się do lekcji. Udział w tego rodzaju przedsięwzięciach i kontakt z innymi eTwinnerami jest bardziej twórczy i efektywny niż samodzielne wertowanie słowników.

³ Najczęściej wybierane są angielski i niemiecki.

Na lekcjach przedmiotów zawodowych uczniowie poznają zasady działania i obsługi różnych urzędzeń oraz metody pracy w określonej dziedzinie. Na tej podstawie mogą przygotować np. instrukcję obsługi w wielu językach (w postaci prezentacji lub filmów) czy słowniki z danego obszaru tematycznego. Wymiana tego rodzaju materiałów w projektach eTwinning może przyczynić się do stworzenia bazy zasobów użytecznych w praktyce edukacyjnej. Dodatkową korzyścią wynikającą z takiej współpracy jest znaczne wzbogacenie słownictwa zawodowego uczniów i nauczycieli. Projekty o tematyce branżowej motywują uczniów do nauki języków obcych dzięki umożliwieniu im realnej komunikacji ze specjalistami z danej branży.

Możliwości eTwinningu są znacznie szersze – ogranicza je tylko wyobraźnia uczestników projektów.

Projekt umożliwił uczniom „dotknięcie” świata zawodowego. Uczestnicy nabrali pewności siebie, upewnili się, że wiedza przekazywana w szkole rzeczywiście bardzo się przydaje. Przekonałem się, że każdy uczeń, nawet jeżeli wcześniej nie w pełni przykładał się do nauki, potrafi wydobyć swój potencjał i pokazać się z bardzo interesującej strony, zaangażować się i poświęcić swój prywatny czas na osiągnięcie celu. Dużym sukcesem było to, że udało się znaleźć szkołę chętną do realizacji projektu i nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy chcieli włączyć się w to przedsięwzięcie. Między innymi dzięki nim projekt utrzymał wysoki poziom merytoryczny. *[nauczyciel]*

eTwinning i inne narzędzia Komisji Europejskiej

Nauczyciele realizujący przedsięwzięcia w ramach eTwinningu doskonalą zdają sobie sprawę, że są częścią znacznie szerszych działań koordynowanych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Ta instytucja, podobnie jak Komisja Europejska, promuje m.in. stosowanie ujednoczonych dokumentów przydatnych w karierze (takich jak: Europass – Mobilność, CV, Paszport Językowy, list motywacyjny). Zachęcanie uczniów do wykorzystywania uniwersalnych wzorów może przynieść im wiele korzyści – nie tylko uczy porządkowania posiadanych umiejętności i wiedzy, ale ułatwia przygotowanie dokumentów uznawanych w całej Europie. eTwinning przyczynia się do popularyzacji wiedzy na ten temat, a dzięki wirtualnej współpracy między nauczycielami i szkołami kształcącymi w zawodzie umożliwia przygotowanie poprawnych

materiałów w kilku wersjach językowych. Jest to o tyle istotne, że pracodawcy wymagają od kandydata do zatrudnienia nie tylko nazwy zawodu czy specjalizacji, ale opisu wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie edukacji.

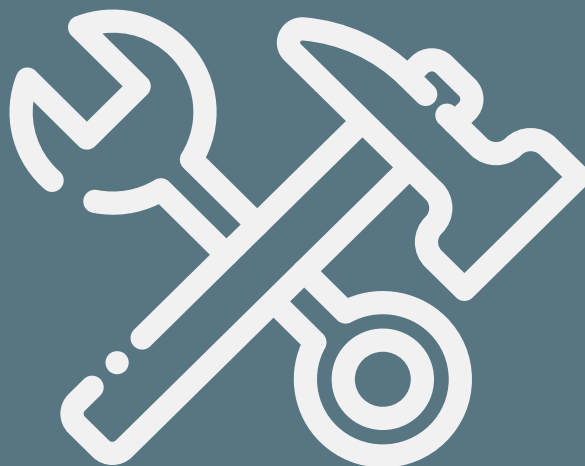
Zakończenie

eTwinning, którego celem jest inicjowanie, promowanie, monitorowanie i wspieranie wirtualnej współpracy między placówkami oświatowymi, odgrywa niezwykle istotną rolę w edukacji. Obserwując świat w dobie pandemii, można jednoznacznie stwierdzić, że znaczenie programu będzie nadal wzrastać. Na taki stan rzeczy wpływają nie tylko czasowe trudności w przemieszczaniu się – one tylko unaocznily wszystkim, że wiele prac można z powodzeniem zrealizować online. Uczniowie przez kilka miesięcy korzystali z nauki zdalnej, odbywały się internetowe szkolenia, konferencje i spotkania, co jest jednoznacznym sygnałem, że znajomość narzędzi TIK przydaje się właściwie we wszystkich obszarach życia. Jest to także jasna sugestia dla doradców zawodowych. Oceniając predyspozycje kandydata do pracy w danym zawodzie czy wskazując komuś wybór ścieżki kształcenia, powinni uwzględniać możliwości rozwijania umiejętności informatycznych, które mogą być przydatne na danym stanowisku i szerzej – podczas budowania kariery. eTwinning to bezpłatna platforma testowania i używania różnych narzędzi, z której mogą skorzystać zarówno uczniowie, jak i nauczyciele. Warto zatem zachęcać do udziału w programie, a nawet więcej – włączać realizowane w jego ramach projekty do wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Wybrane projekty eTwinning o tematyce zawodowej

DOMINIKA TOKARZ

Fundacja Rozwoju Systemy Edukacji
Krajowe Biuro eTwinning

EWA GRZESIAK

doradca zawodowy
Ambasadorka eTwinning

Zapraszamy do zapoznania się z projektami eTwinning z zakresu przedmiotów zawodowych lub doradztwa zawodowego, realizowanymi z udziałem polskich nauczycieli. Warto również prześledzić gotowe zestawy projektów (*Project kits*) i opisy przedsięwzięć, zamieszczone na stronie internetowej etwinning.net w zakładce „Zainspiruj się” (*Get inspired*). Wśród nich znaleźć można kilka wzorcowych, opisanych krok po kroku inicjatyw o tematyce zawodowej.

„Express Yourself With Your Hairstyle”

Projekt zakładał rozwijanie kompetencji zawodowych, językowych i społecznych przez poznanie systemów kształcenia w krajach partnerskich, porównanie pracowni fryzjerskich oraz wykorzystywanych technik zawodowych (TwinSpace: bit.ly/EXYRSHS).

„Langsam, aber sicher”

Przedsięwzięcie nagrodzone w konkursie „Nasz projekt eTwinning 2018”, zrealizowane przez uczniów kształcących się w zawodach technik logistyki i technik informatyk. Dotyczyło zasad zachowania bezpieczeństwa w internecie. W ramach projektu, wykorzystującego metodę grywalizacji, uczniowie stworzyli animację oraz napisali własne gry dotyczące bezpiecznego korzystania z sieci (TwinSpace: bit.ly/LANGSAM).

„Let's Do a Comic Book! (Bridging applied art students)”

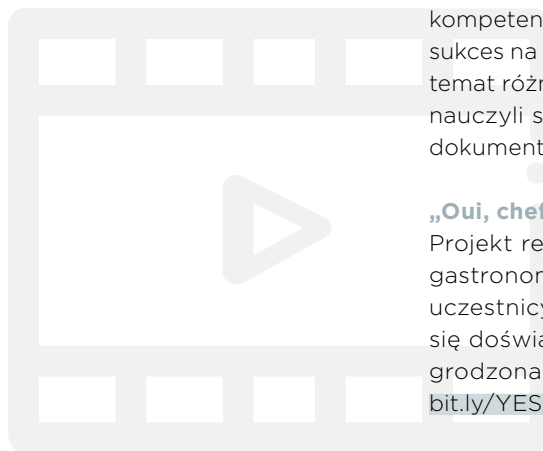
Projekt umożliwił wprowadzenie elementów kultury i sztuki w technikum grafiki i poligrafii cyfrowej na zajęciach zawodowych z projektowania graficznego oraz na lekcjach języka angielskiego (TwinSpace: bit.ly/COMBOOK).

„Literary Heroes Are Looking For a Job”

Celem projektu było odkrycie najważniejszych umiejętności (w tym kompetencji miękkich), które uczniowie muszą rozwijać, żeby odnieść sukces na rynku pracy. Uczestnicy przedsięwzięcia pogłębili wiedzę na temat różnych zawodów, poznali ofertę doradztwa zawodowego oraz nauczyli się tworzyć listy motywacyjne (m.in. podczas uzupełniania dokumentów Europass CV) (TwinSpace: bit.ly/LITHEROES).

„Oui, chef!”

Projekt realizowany w języku francuskim przez uczniów technikum gastronomicznego był innowacją w kształceniu zawodowym. Jego uczestnicy poznawali tradycje kulinarne innych krajów i wymieniali się doświadczeniami z kolegami z zagranicy. Inicjatywa została nagrodzona w konkursie „Nasz projekt eTwinning 2011” (TwinSpace: bit.ly/YESCHEF).

„Sell Your Skills”

W ramach projektu uczniowie szkół hotelarskich nagrywali filmy instruktażowe, prezentując swoje umiejętności zawodowe nabyte w szkole (TwinSpace: bit.ly/SELLYOURSKILLS).

„Sharing Cultures Through Food”

Laureat konkursu „Nasz projekt eTwinning 2020”. Inicjatorzy projektu ukazali wiele aspektów sztuki kulinarnej, angażując w realizację przedsięwzięcia uczniów technikum gastronomicznego i hotelarskiego, lokalną społeczność i uznanego szefa kuchni (TwinSpace: bit.ly/CLTRFD).

„Shipping of Goods Beyond the EU Borders”

Przedsięwzięcie nagrodzone w konkursie „Nasz projekt eTwinning 2019” polegało na symulacji działania firmy spedycyjnej. Doradcy mogą znaleźć na stronie internetowej projektu informacje na temat zawodów związanych z transportem (TwinSpace: bit.ly/SHIPEU).

„STEP – Share, Test, Exchange, Practise”

Uczniowie szkół rolniczych z kilku krajów partnerskich przygotowali zdalnie plan zazielenienia betonowego basenu przy jednej ze szkół, a ich pomysł został wcielony w życie (TwinSpace: bit.ly/STEPRC).

„Teens and Money”

Praca zawodowa powinna być związana z realizacją pasji, wykorzystaniem predyspozycji i uzdolnień, ale musi również przynosić dochody. Projekt „Teens and Money” przybliżył uczniom tematykę pieniędzy: ich wartości, możliwości zarabiania i celowości wydawania. Rezultaty przedsięwzięcia mogą stać się tematem dyskusji na zajęciach zawodoznawczych (TwinSpace: bit.ly/TNSMONEY).

„Trucks of Taste”

W ramach projektu uczniowie zajmowali się tematem food trucków, dowiadując się jednocześnie, jak się zakłada i prowadzi prawdziwą firmę. Każdy uczestnik miał do odegrania konkretną rolę w zespole zgodną z zawodem, którego się uczył. Projekt łączył kształcenie z kilku dziedzin: przedsiębiorczości, marketingu, gastronomii i języka angielskiego. Przedsięwzięcie zostało nagrodzone w konkursie „Nasz projekt eTwinning 2017” (TwinSpace: bit.ly/TRUCKSOFTASTE).

„Working Together in Europe: Creating a Job Search Guide”

Projekt zainicjowała w 2015 roku grupa zrzeszająca partnerów z Polski, Hiszpanii, Rumunii, Chorwacji, Turcji. W jego ramach powstały przewodniki pokazujące, jak skutecznie przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej oraz stworzyć prawidłowe CV (TwinSpace: bit.ly/WORK2GETHEREU).

„Young Entrepreneurs: Getting To Know What We Have Best”

Projekt podejmował zagadnienia ekonomiczne, marketingowe i handlowe, uwzględniając doskonalenie wybranych umiejętności zawodowych w języku angielskim (TwinSpace: bit.ly/YOUNGENTR).

„Youth, Multilingualism and Work Perspectives in Europe”

Wśród wypracowanych w ramach projektu rezultatów znaleźć można materiały ułatwiające realizację ciekawych zajęć z doradztwa zawodowego (w tym scenariusze lekcji prezentujące różne branże oraz przykładowe CV przygotowane przez uczniów z krajów partnerskich) (TwinSpace: bit.ly/YMWPE).

Nie tylko mobilności

IZABELA LASKOWSKA
ANNA KACZMAREK

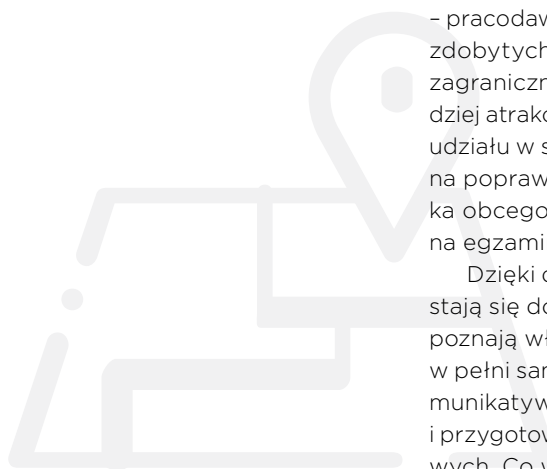
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Zespół Kształcenie i szkolenia
zawodowe Erasmus+

Erasmus+ jest kojarzony głównie ze studentami, choć jego oferta dla uczniów szkół branżowych i technicznych jest bogata i atrakcyjna. Coraz więcej placówek ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe uczestniczy w tym unijnym programie, oferując swoim uczniom wyjazdy na zagraniczne staże i praktyki w renomowanych hotelach, restauracjach, firmach informatycznych, nowoczesnych warsztatach samochodowych, gospodarstwach rolnych i agroturystycznych czy ekskluzywnych salonach kosmetyczno-fryzjerskich. Każdego roku Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji przeznacza ponad 30 milionów euro z programu Erasmus+ oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na finansowanie zagranicznych staży i praktyk ponad 20 tys. uczniów szkół zawodowych z całej Polski.

Wyjazd na staż to nowa jakość w nauce zawodu oraz realna szansa na uzyskanie lepszej, bardziej atrakcyjnej pracy – wielu pracodawców chętniej bowiem zatrudnia kandydatów z międzynarodowym doświadczeniem. Nie ma się co dziwić. Dzięki zagranicznym stażom i praktykom uczniowie szkół branżowych zyskują nowe kompetencje zawodowe, których nie mieliby szansy zdobyć w swojej szkole, warsztacie szkolnym czy w firmie lokalnej. Uczestnicy tego rodzaju projektów poznają też wymagania i warunki pracy w zagranicznych przedsiębiorstwach, uczą się zawodu przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii, doskonalą się w obsłudze nowych maszyn i narzędzi oraz poznają innowacyjne rozwiązania, metody i techniki pracy.

Analizy Komisji Europejskiej pokazują, że ponad 90% firm szuka u kandydatów cech rozwijanych podczas zagranicznych praktyk i staży – samodzielności, dobrej organizacji, podejmowania inicjatywy, umiejętności pracy w zespole, odporności na stres czy otwartości na zmiany. Uczestnicy projektów Erasmus+ są zatem cenieni na rynku – pracodawcy w kraju chętnie ich zatrudniają i korzystają z doświadczeń zdobytych przez nich podczas wyjazdu. Ponadto, dzięki praktykom zagranicznym, nauka w szkole branżowej czy technikum staje się bardziej atrakcyjna. Mało tego – sama perspektywa zakwalifikowania się do udziału w stażu działa na uczniów mobilizująco i motywująco – wpływa na poprawę wyników nauczania z przedmiotów zawodowych i z języka obcego, a w dłuższej perspektywie przekłada się na lepsze wyniki na egzaminach zewnętrznych.

Dzięki doświadczeniom zdobytych w zagranicznej firmie uczniowie stają się dojrzałsi, zyskują większą wiarę we własne możliwości i lepiej poznają własną wartość. Realizacja praktyk pomaga w wykształceniu w pełni samodzielnego, pewnego siebie absolwenta: kreatywnego, komunikatywnego, otwartego na świat, konkurencyjnego na rynku pracy i przygotowanego na profesjonalne wykonywanie obowiązków zawodowych. Co więcej, uczniowie powracający z wyjazdów doskonale zdają

sobie sprawę z tego, jak istotne jest zdobywanie nowych kwalifikacji już po ukończeniu szkoły.

Czy program eTwinning może pomóc szkołom w realizacji takich celów? Z pewnością tak – platforma doskonale sprawdzi się na etapie przygotowania do wyjazdu. Dzięki narzędziom eTwinning uczniowie mogą podszkolić język obcy oraz poznać historię i zwyczaje regionu kraju, do którego się wybierają. Program eTwinning można wykorzystać także podczas przygotowania teoretycznego do stażu. Nic nie stoi na przeszkodzie, żeby poznanie sposobów kształcenia w danym zawodzie, jego specyfiki oraz zasad bezpieczeństwa odbyło się zdalnie przed wyjazdem zagranicznym.

Uczniowie byli bardzo zadowoleni z projektu międzynarodowego (realizowanego z udziałem m.in. rówieśników z Francji), a jego rezultaty mogą być wykorzystane jako pomoce dydaktyczne. Przedsięwzięcie zintegrowało środowisko szkolne i przyczyniło się do propagowania wiedzy o programie eTwinning (np. podczas obchodów Dni Języków Obcych) oraz do promocji szkoły w środowisku lokalnym. Udział w projekcie był również dla mnie cennym doświadczeniem zawodowym – okazją do poznania nowych metod pracy z uczniami, nowych narzędzi (TIK) i wymiany doświadczeń z innymi nauczycielami. *[nauczyciel]*

Warto zaznaczyć, że Erasmus+ realnie poszerza horyzonty edukacyjne. Wielu absolwentów zagranicznych staży zmienia nastawienie do poznawanego zawodu, w większym stopniu angażuje się w naukę oraz szuka nowych sposobów pogłębiania wiedzy i umiejętności, m.in. realizując praktyki w Polsce czy biorąc udział w branżowych konkursach umiejętności. Można bez cienia przesady stwierdzić, że program zwiększa szanse życiowe i zawodowe młodych ludzi, a hasło przewodnie – „Zmienia życie, otwiera umysł” – w pełni oddaje istotę tej inicjatywy.

Dzięki wsparciu programu szkoły mogą również realizować szkolenia branżowe dla kadry kształcenia zawodowego. Erasmus+ stwarza nauczycielom przedmiotów zawodowych, opiekunom praktyk i doradcom zawodowym możliwość poznania za granicą nowych metod uczenia oraz innowacyjnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych. Podczas wyjazdów zagranicznych (trwających od dwóch dni do dwóch miesięcy) nauczyciel odbywa praktykę zawodową w przedsiębiorstwie, w instytucji kształcenia lub szkolenia zawodowego, prowadzi obserwację

pracy (*job shadowing*) albo bierze udział w zajęciach organizowanych przez zagraniczne instytucje partnerskie. Uczestnicy mobilności nie ponoszą kosztów związanych z podróżą zagraniczną i pobytem na miejscu, a organizacja wysyłająca otrzymuje wsparcie na przygotowanie wyjazdu i zarządzanie nim oraz zorganizowanie szkolenia językowego dla nauczycieli.

Szkoły mogą realizować praktyczną naukę w zagranicznej firmie w dowolnym zawodzie. Z Polski wyjeżdżają zarówno uczniowie z placówek gastronomicznych i hotelarskich, jak i informatycznych, mechanicznych czy rolniczych. Z mobilności korzystają też technicy: mechatronicy, architekci krajobrazu, weterynarii czy przyszli specjaliści od cyfrowych procesów graficznych. Lista jest bardzo długa. Placówka planująca wysłanie uczniów na zagraniczne praktyki powinna przygotować wniosek z opisem sposobu ich realizacji. Zazwyczaj termin składania dokumentów przypada na początek lutego¹. We wniosku należy przedstawić m.in. pomysły na wykorzystanie narzędzi eTwinning podczas realizacji projektu oraz sposób upowszechniania jego rezultatów. Na platformie można zamieścić wypracowane przez uczniów i nauczycieli rezultaty (np. zdjęcia, prezentacje). Mogą one posłużyć jako materiały szkoleniowe dla kolejnych grup uczniów.

¹ Kilka miesięcy wcześniej FRSE, we współpracy z Regionalnymi Punktami Informacyjnymi, organizuje w całej Polsce bezpłatne szkolenia na temat programu i zasad ubiegania się o dofinansowanie.

Piękne porozumienie

Wyjazd na staż na drugi koniec Europy może przebiegać jak spotkanie starych przyjaciół... jeśli poznało się ich wcześniej przez eTwinning. Zespół Szkół Budowlanych i Plastycznych w Grudziądzu i Szkoła Techniczna w Paralimni na Cyprze to placówki, które rozpoczęły współpracę od badania narodowych tożsamości uczniów za pomocą sztuk wizualnych w ramach projektu eTwinning „Art & Design Expressions”. Rozwinięciem tej relacji były wizyty uczniów w Polsce i na Cyprze. W dwóch edycjach projektu „Program graficzny Adobe Illustrator w praktyce” (Erasmus+) uczniowie z Grudziądza realizowali zadania zawodowe, korzystając głównie z programu Adobe Illustrator. Jakie rezultaty można wypracować w przedsięwzięciu, w którym partnerzy dobrze się znają, mają wspólne cele, a podział zadań jest tylko formalnością? Wielkie. W trakcie dwóch dwutygodniowych wyjazdów powstały tutoriale dotyczące obsługi programu Adobe Illustrator, z których skorzystali uczniowie niebiorący udziału w wyjeździe na staż. Zorganizowana została wystawa fotografii „Cypryjskie impresje”. Zajęcia dotyczące oprogramowania Adobe i malarstwa ikonowego wpisano do programu nauczania szkoły, a treści prowadzonych zajęć uzupełniono o rysunki i zdjęcia wykonane na Cyprze. Zespół Szkół Budowlanych i Plastycznych w Grudziądzu rewanżuje się organizacji partnerskiej, goszcząc cypryjskich uczniów na stażach związanych z projektowaniem graficznym i sztukami wizualnymi.

Zdalna współpraca w wirtualnej restauracji

Współdziałanie w zespole, którego członków nie spotyka się na co dzień, komunikacja na odległość, dbałość o jakość działań w wirtualnej rzeczywistości – to zagadnienia, które nauczyciele znają doskonale z okresu zdalnej nauki. Kolejnym poziomem zaawansowania jest przeskoczenie muru komunikacyjnego wynikającego z barier językowych i kulturowych, czyli realizacja projektu z zagranicznym partnerem. Nauczyciele przedmiotów zawodowych i języków obcych z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bobowej oraz Lycée des métiers Louis Blériot w Trappes we Francji współpracowali w ten sposób już dużo wcześniej. Zdalnie ustalili tematykę, wybrali narzędzia, opracowali harmonogram, monitorowali realizację działań i przeprowadzili ewaluację projektu eTwinning „Trucks of Taste”², promującego przedsiębiorczość i zasady zdrowego żywienia. Wymienione etapy realizacji projektu odpowiadają kolejnym fazom typowej mobilności uczniowskiej lub kadry, co ułatwia realizowanie tego rodzaju przedsięwzięcia w programie Erasmus+. Tak też stało się w tym przypadku – wniosek na projekt mobilności uczniów, który szkoła złożyła w 2018 roku, był jej pierwszą inicjatywą zakwalifikowaną do realizacji bezpośrednio w programie Erasmus+.

² W 2017 roku przedsięwzięcie otrzymało Krajową i Europejską Odznakę Jakości i zostało nagrodzone w konkursie „Nasz projekt eTwinning”.

10 kroków do sukcesu w programie Erasmus+

Furtkę do sukcesu w konkursie o dofinansowanie otwiera ciągłe doskonalenie pomysłu na rozwój szkoły i społeczności szkolnej. Poniższe wskazówki ułatwią potencjalnym realizatorom projektów włączenie się w program Erasmus+, począwszy od podjęcia przemyślanych decyzji i trafnych wyborów, po uzyskanie maksymalnych korzyści z udanego projektu mobilności zagranicznej.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ!

Po pierwsze projekt! Należy przygotować jasną i spójną koncepcję przedsięwzięcia, a dopiero wtedy przenieść ją do formularza wniosku.

Krok 1. Potrzeby a cele projektu

Na początku należy przygotować diagnozę potrzeb uczestników, szkoły i jej otoczenia (innych instytucji, osób, regionu, branży itp.). Cele powinny uwzględniać wymagania wszystkich interesariuszy. Im precyzyjniej je określimy, tym łatwiejsze będzie pozyskanie partnerów, dalsze planowanie projektu i zarządzanie nim. Wyższa będzie także późniejsza ocena naszego przedsięwzięcia. Cele szczegółowe powinny być spójne z Europejskim Planem Rozwoju instytucji wnioskującej, z kolei cele ogólne powinny być zgodne z priorytetami dla danej akcji i danego sektora, zawartymi w *Przewodniku po programie Erasmus+*. Cele szczegółowe dotyczą bezpośrednio projektu i powinny być zdefiniowane w możliwie konkretny sposób (już na początku warto się zastanowić, w jaki sposób zmierzymy ich realizację).

WARTO ZAPAMIĘTAĆ!

Wyjazd sam w sobie nie jest celem projektu, a jedynie narzędziem do osiągnięcia celu!

Krok 2. Efekty uczenia się

Przygotowując projekt, należy jasno i konkretnie określić, czego nauczy się uczestnik stażu – zarówno w aspekcie zawodowym, jak i osobistym. Efekty edukacyjne należy zaplanować w kategoriach: wiedzy, umiejętności i kompetencji. Powinny być realistyczne – możliwe do osiągnięcia w konkretnych warunkach (z uwzględnieniem takich czynników, jak: długość stażu, miejsce jego odbywania, język obcy).

Należy opracować program merytoryczny wyjazdu. Musi on być spójny z efektami uczenia się oraz z celami projektu. Warto na tym etapie wykorzystać platformę eTwinning do uzgodnienia programu stażu ze szkołą zagraniczną.

Krok 3. Wybór partnera

Dobry partner to ważny element projektu. Trzeba przedstawić mu potrzeby uczestników, uzgodnić z nim efekty uczenia się, ustalić program stażu, czas jego trwania, a także sprawdzić, czy jest w stanie pomóc w realizacji zakładanych działań i osiągnięciu pożądaných efektów. Przed dokonaniem wyboru organizacji przyjmującej należy sprawdzić jej potencjał, kwalifikacje, zdobyć opinie, rekomendacje. Jeśli partner pełni funkcję organizacji pośredniczącej, trzeba zdobyć listę miejsc staży i ich dokładny opis. Ważne jest też ustalenie podziału zadań między partnerami.

Tutaj znajdziesz partnera projektowego:

- **eTwinning** – europejska społeczność szkolna, przestrzeń współpracy dla pracowników szkół, która umożliwia udział w seminariach kontaktowych (etwinning.net).
- **EPALE - Elektroniczna platforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie** – umożliwia wyszukiwanie partnerów do projektów oraz organizacji i osób zainteresowanych wymianą najlepszych praktyk (ec.europa.eu/epale/pl/partner-search).
- **TCA (Transnational Cooperation Activities)** – umożliwia nawiązanie kontaktów z przedstawicielami organizacji z innych krajów (bit.ly/3nK5bnU).

Krok 4. Wybór uczestników

Musimy wiedzieć, do jakich grup adresujemy projekt, jakie są ich potrzeby (trzeba uwzględnić wymagania uczestników z konkretnej szkoły, etap kształcenia, zawód). Strategia rekrutacji powinna dotyczyć, oprócz

uczniów, także przedstawiciele kadry pedagogicznej. Najlepiej zapisać ją w formie regulaminu, zawierającego:

- zasady informowania potencjalnych uczestników (z uwzględnieniem równego dostępu do informacji);
- określenie i udostępnienie kryteriów naboru;
- osoby odpowiedzialne za wybór uczestników;
- listę rezerwową.

Krok 5. Przygotowanie uczestników

Odpowiednie przygotowanie to podstawa sukcesu stażu zagranicznego! Przed wyjazdem należy zaplanować szkolenia pedagogiczne, kulturowe i językowe zgodne z potrzebami uczestników, adekwatne do zadań, które czekają na nich za granicą. Warto skonsultować się z firmami przyjmującymi, poznać ich oczekiwania. Przygotowanie lingwistyczne powinno obejmować zarówno główny język stażu, jak i podstawy języka kraju goszczącego. Z pomocą może przyjść program eTwinning, który oferuje przestrzeń i narzędzia do realizacji działań językowych i kulturowych (w niektórych przypadkach jest to atrakcyjniejsza forma poznania historii i obyczajów innego kraju niż nauka stacjonarna w klasie).

WARTO ZAPAMIĘTAĆ!

Przygotowanie uczestników przed wyjazdem dotyczy nie tylko uczniów, ale także kadry pedagogicznej.

Krok 6. Ocena i uznanie efektów uczenia się

Na etapie planowania trzeba określić – w porozumieniu z organizacją przyjmującą – metody oceny efektów uczenia się (z wykorzystaniem dokumentu Europass – Mobilność lub systemu ECVET), by umożliwić uznanie wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych podczas wyjazdu.

Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć na stronach internetowych systemu ECVET (ekspercietvet.org.pl) oraz Krajowego Centrum Europass (europass.org.pl).

Krok 7. Zarządzanie projektem

Kolejne zadania dotyczą zarządzania projektem, monitoringu i ewaluacji poszczególnych aspektów przedsięwzięcia. Ważne jest:

- ustalenie sposobu koordynacji, powołanie zespołu realizującego projekt, dokonanie podziału odpowiedzialności między partnerami i poszczególnymi osobami, przygotowanie harmonogramu, koncepcji zarządzania zespołem i grupami uczniów;
- zawarcie umowy z partnerem – zwłaszcza gdy jest to organizacja pośrednicząca. Dokument ten powinien zawierać **Zobowiązanie do Zapewnienia Jakości Mobilności** (załącznik do umowy z uczestnikiem);

- zaplanowanie sposobu monitorowania uczestników, ustalenie osób odpowiedzialnych za ten proces oraz ich zadania;
- zaplanowanie praktycznych aspektów mobilności (podróż, zakwaterowanie, ubezpieczenie, mentoring, wsparcie itp.);
- odpowiednie rozdysponowanie kategorii budżetowych.

Krok 8. Upowszechnianie

Nie należy lekceważyć tego zadania, ponieważ dzielenie się efektami projektu znacznie zwiększa jego oddziaływanie. Planując upowszechnianie i wykorzystanie rezultatów, należy określić grupy docelowe oraz sposoby dotarcia do nich. Ważne jest angażowanie na tym etapie uczestników projektu. Platforma eTwinning może być wykorzystana jako miejsce dzielenia się rezultatami, efektami i doświadczeniami ze stażu zagranicznego.

Krok 9. Ewaluacja

Ewaluacja powinna dotyczyć wszystkich etapów projektu: rekrutacji, przygotowania, zarządzania, współpracy z partnerami, mobilności, uzyskanych efektów uczenia się oraz procesu upowszechniania przedsięwzięcia i jego dalszego oddziaływania. Należy określić metody, techniki oraz kryteria ewaluacji (odpowiednio dopasowane do skali projektu), a także wskazać osoby odpowiedzialne za jej przeprowadzenie. Pomoc może odpowiednio zrealizowany monitoring.

Warto przewidzieć, jak zostaną wykorzystane wyniki ewaluacji. Jeśli w projekcie zaplanowano kilka cykli wyjazdowych (wielu grup), należy prowadzić ewaluację dla każdego z nich, wykorzystując wyniki analiz do poprawienia kolejnych działań.

Krok 10. Budżet

Budżet zawiera się przeważnie w trzech kategoriach: podróż, wsparcie indywidualne, wsparcie organizacyjne. Są one wyliczane automatycznie (ryczałt), co znacznie upraszcza kalkulowanie kosztów. Dobre wyliczenie budżetu jest bardzo ważnym elementem przygotowania dobrego projektu.

Analizując poszczególne punkty na powyższej liście, można łatwo zauważyć, że program eTwinning może być doskonałym uzupełnieniem faktycznej mobilności. Warto z niego skorzystać, angażując uczniów oraz kadrę pedagogiczną.

Platforma eTwinning w projektach Erasmus+

Home

DOMINIKA TOKARZ

Fundacja Rozwoju Systemy Edukacji
Krajowe Biuro eTwinning

1 Szczegółowe informacje na temat platformy eTwinning można znaleźć na stronach internetowych: etwinning.net oraz etwinning.pl.

2 Przewodnik eTwinning – rejestracja i narzędzia krok po kroku; bit.ly/3nFnUkx [dostęp: 5.11.2020].

Mobilności to nie tylko wymiany i kursy, wizyty w szkołach i praktyki zagraniczne. Działania projektowe obejmują również staranny dobór partnerów do projektu, przygotowanie, zarządzanie, prowadzenie ciągłej i przejrzystej komunikacji, opracowanie strategii upowszechniania rezultatów i planowanie ewaluacji, która pozwoli ocenić wykonanie założonych celów. Realizację tych faz projektu umożliwi bezpieczna, ogólnodostępna platforma cyfrowa eTwinning¹. Powstała z myślą o szkołach współpracujących przez internet i wspiera prowadzone przedsięwzięcia dzięki udostępnieniu innowacyjnych, interaktywnych narzędzi TIK.

Platforma oferuje spore możliwości w zakresie planowania, realizacji i upowszechniania projektów współpracy międzynarodowej – zarówno tych odbywających się wyłącznie za pośrednictwem internetu, jak i inicjatyw uwzględniających zagraniczne wyjazdy uczniów i kadry.

Zachęcamy do zapoznania się z kilkoma sposobami wykorzystania eTwinningu w projektach mobilności Erasmus+. Więcej szczegółowych informacji i wskazówek technicznych znaleźć można w *Przewodniku eTwinning – rejestracja i narzędzia krok po kroku*².

Poszukiwanie partnera

Obok standardowych narzędzi do nawiązywania znajomości za pośrednictwem eTwinning Live (umożliwiających m.in. przeglądanie profili innych użytkowników lub wyszukiwanie osób i instytucji) warto skorzystać z dwóch udogodnień przeznaczonych specjalnie dla szkół o profilu zawodowym. Pierwszym z nich jest forum partnerskie „Erasmus+ Partnerships: 16–19”, na którym ciągle pojawiają się nowe propozycje współpracy – w zakresie zarówno kształcenia ogólnego, jak i zawodowego (VET). Można tutaj zamieszczać własne posty.

Szczególnie godne polecenia są grupy tematyczne na eTwinning Live – narzędzia do organizacji spotkań i współpracy online. Ich członkowie uczą się od siebie, a nawiązana współpraca bardzo często wykracza poza działania w internecie, skutkując realizacją innego rodzaju wspólnych przedsięwzięć. Na uwagę zasługuje „Globalna Społeczność Praktyków – Kształcenie i Szkolenie Zawodowe (VET)” („Global Community of Practice – Vocational Education, VET”). Grupa, założona i moderowana przez Centralne Biuro Programu eTwinning, skupia nauczycieli i edukatorów pracujących w sektorze kształcenia i szkoleń zawodowych. Uczestnicy tego gremium dzielą się informacjami na temat realizowanych projektów, w tym przedsięwzięć z udziałem uczniów szkół branżowych.

Inną ciekawą grupą jest „Przedsiębiorczość w edukacji” („Entrepreneurship in Education”), poświęcona kształceniu w zakresie przedsiębiorczości. Znajdź tu można ciekawe pomysły na rozwijanie u młodych ludzi umiejętności potrzebnych w codziennym życiu i w pracy zawodowej.

Przygotowanie do mobilności

Niezależnie od tego, czy do projektu mobilności przygotowują się uczniowie czy kadra szkoły, konieczne jest nawiązanie współpracy w zakresie dokumentów, wspólnych planów działania, regulaminów czy prezentacji. Idealnie do tego nadaje się TwinSpace – wirtualna klasa, która umożliwia wymianę i bezpieczne przechowywanie plików, prowadzenie dyskusji na forum i czacie, głosowanie, zamieszczanie quizów, harmonogramów, filmów i dokumentów zewnętrznych (np. Google), a także prowadzenie wideokonferencji. Wykorzystując narzędzia TIK podczas przygotowania się do mobilności, uczestnicy (bądź potencjalni uczestnicy) projektu Erasmus+ zwiększają swoje kompetencje cyfrowe. TwinSpace jest znakomitym narzędziem do prowadzenia dalszej współpracy i dokumentowania jej przebiegu.

Platforma TwinSpace, umożliwiająca tworzenie kont uczniowskich, jest bezpiecznym środowiskiem nawiązywania relacji przez internet między uczestnikami projektu (w programie eTwinning mogą być nimi wyłącznie nauczyciele i uczniowie). Chociaż organizacje i przedsiębiorstwa nie mogą dołączyć do TwinSpace, uczestnicy projektu wyjeżdżający na staże zagraniczne mogą tu współpracować z uczniami w regionie swoich praktyk lub wykorzystać tę przestrzeń do kontaktu z innymi uczniami z własnej szkoły. Warto zaangażować uczestników w przygotowania projektowe przez włączenie ich w zadania na TwinSpace w międzynarodowych zespołach.

W trakcie mobilności

Podczas mobilności TwinSpace może służyć jako wirtualne repozytorium zgód, regulaminów i instrukcji, a także jako bezpieczny kanał komunikacji z partnerami projektu (umożliwiający organizowanie wideokonferencji, przechowywanie plików i osadzanie materiałów cyfrowych). Monitorowanie działań projektowych można poszerzyć o zadania na TwinSpace. Oprócz sporządzania tradycyjnych sprawozdań i codziennych notatek uczniowie mogą wykorzystać możliwości platformy i prowadzić swoje relacje w formie bloga, wpisów na forum czy też za pomocą narzędzia TwinBoard – interaktywnej tablicy służącej do zamieszczania różnego rodzaju materiałów (np. filmów, obrazów, prezentacji, tekstów). Bardzo ważne jest angażowanie we współpracę tych uczestników projektu, którzy w danym momencie nie biorą udziału w mobilności. TwinSpace może w tym pomóc.

Po zakończeniu mobilności

Powrót z wyjazdu nie oznacza zakończenia działań projektowych. Przeciwnie, wtedy rozpoczyna się zwykle intensywna praca nad rozpowszechnianiem rezultatów, wyciągane są wnioski. Portal eTwinning umożliwia kontynuację takich działań nawet po oficjalnym zamknięciu projektu Erasmus+.

- 3 Więcej o widoczności stron i uprawnieniach poszczególnych członków TwinSpace można znaleźć w *Przewodniku eTwinning - rejestracja i narzędzia krok po kroku*, s. 92; bit.ly/3nFnUkx [dostęp: 5.11.2020].

Wybrane fragmenty TwinSpace mogą być udostępniane publicznie, w związku z czym zainteresowane osoby zyskują dostęp do zamieszczonych tam materiałów bez konieczności logowania się. Dzięki temu rezultaty projektu można szeroko upowszechniać (na poziomie europejskim), podczas gdy inne elementy TwinSpace będą dostępne wyłącznie dla zalogowanych użytkowników³. Do zamieszczania na platformie doskonale nadają się opracowane podczas mobilności kompendia, materiały kształceniowe, wideoprzewodniki, a także linki do artykułów czy materiałów informacyjnych o projekcie opublikowanych w mediach.

Grupa projektowa może wykorzystać platformę eTwinning do dalszej współpracy i podtrzymywania kontaktów. Może także zaprosić do współdziałania nowych partnerów o podobnych zainteresowaniach i potrzebach, co zapewni trwałość projektu nawet po zakończeniu jego finansowania. Możliwości platformy eTwinning jako „skrzynki kontaktowej” dla uczestników projektu lub jako wirtualnej klasy łączącej uczniów i nauczycieli z różnych szkół mogą być z powodzeniem wykorzystane na każdym etapie mobilności.

Realizacja podstawy programowej i integracja międzyprzedmiotowa

ŁUKASZ KAMIŃSKI

nauczyciel języka angielskiego
Zespół Szkół Gastronomiczno-
-Hotelarskich w Gdańsku

¹ Zamieszczone cytaty pochodzą z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego wraz z załącznikami, a w szczególności z podstawy programowej przyporządkowanej do branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (HGT) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia wraz z załącznikami.

Nauczyciele, którym nie są obce projekty eTwinning, najczęściej kojarzą program z interesującymi i angażującymi działaniami dla młodszych uczniów – grami, zabawami, piosenkami i aktywnościami pobudzającymi dzieci do pracy i nauki. Tymczasem realizowanie przedsięwzięć eTwinning ze starszymi uczniami jest nie tylko możliwe, ale również łatwe i niezwykle przyjemne. Co więcej działania eTwinningowe wpisują się w realizację podstawy programowej i mogą z powodzeniem zostać włączone w nauczanie zawodowe. Mogę to potwierdzić na podstawie własnych doświadczeń – od prawie 10 lat prowadzę projekty z uczniami czterech przedmiotów zawodowych: technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik usług kelnerskich i kucharz. Przedstawione w dalszej części tekstu przykłady odnoszą się do wybranych elementów podstawy programowej kształcenia w zawodach oraz kształcenia ogólnego¹.

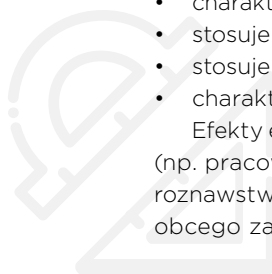
Działania skorelowane z przedmiotami zawodowymi

Projekt „Tell me what you eat and I will tell you who you are” był pierwszym zrealizowanym przeze mnie przedsięwzięciem, zawierającym elementy kształcenia zawodowego. Jego celem było wzajemne poznanie się uczniów z różnych krajów, dzięki wspólnemu przygotowywaniu tradycyjnych dań regionalnych. Uczestnicy projektu stworzyli wielojęzyczne słowniczki, zawierające pojęcia zawodowe (nazwy produktów żywnościowych, czasowniki związane z gotowaniem, nazwy sprzętów kuchennych), opracowywali własne przepisy (w formie tekstowej lub materiałów wideo), przygotowywali także potrawy na podstawie wybranego przepisu partnerów. Swoją pracę dokumentowali w postaci zdjęć lub filmów. Wszystkie te działania miały bezpośrednie odzwierciedlenie w podstawie programowej:

„Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji HGT.02. *Przygotowanie i wydawanie dań* niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia (uczeń):

- charakteryzuje produkty i ich zastosowanie w gastronomii (m.in. rozpoznaje przyprawy, rozróżnia i nazywa ryby, owoce morza, owoce i warzywa, rodzaje mięs),
- rozróżnia procesy technologiczne stosowane podczas przygotowania potraw,
- charakteryzuje drobny sprzęt gastronomiczny do przygotowania dań,
- stosuje terminologię międzynarodową właściwą dla gastronomii,
- stosuje receptury gastronomiczne,
- charakteryzuje dania kuchni różnych narodów”.

Efekty edukacyjne są osiągane w ramach przedmiotów zawodowych (np. pracownia gastronomiczna, technologia gastronomiczna z towaroznawstwem), a dzięki projektowi zostały włączone w zajęcia z języka obcego zawodowego (HGT.02.6. *Język obcy zawodowy*), na których

uczeń „posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych”. Uczniowie komunikowali się ze sobą oraz wymieniali komentarzami dotyczącymi przygotowywanych przepisów na forum TwinSpace. Końcowym rezultatem była książka kucharska opublikowana online, zawierająca materiały opracowane w trakcie projektu (słowniczek, przepisy, filmy i zdjęcia). Uczniowie z trzech różnych krajów wybrali podobne przepisy, co dowiodło, że mimo różnic wszyscy jesteśmy częścią europejskiej wspólnoty (na pewno w wymiarze kulinarnym). Projekt odniósł spory sukces, o czym świadczą uzyskane nagrody (Krajowa i Europejska Odznaka Jakości), a także podjęta z tymi samymi partnerami współpraca nad kolejnymi inicjatywami. O sukcesie przedsięwzięcia zdecydowały nie tylko dobrze zaplanowane działania i zaangażowanie uczniów, ale w największym stopniu częsta i skuteczna komunikacja z partnerami oraz czytelny podział obowiązków (zarówno wśród uczniów, jak i nauczycieli).

Kolejnym zagadnieniem, które pozwala w naturalny sposób połączyć elementy różnych przedmiotów i podstaw programowych, jest turystyka i podróżowanie. W przypadku projektów międzynarodowych uczniowie mają niepowtarzalną okazję do używania języka obcego w komunikacji z rówieśnikami z innych krajów². Nie musi to być język angielski, gdyż w programie eTwinning popularne są również: francuski, niemiecki czy hiszpański. Można zrealizować działania w taki sposób, by połączyć elementy zawodowe z przedmiotami ogólnokształcącymi, np. geografią. W projekcie „It's my life” uczniowie planowali trzydniowe wycieczki do różnych miast Polski, a efekty swojej pracy przedstawiali w formie map mentalnych. Ich prezentacje musiały zawierać takie elementy, jak: miejsce noclegowe, sposób wyżywienia i podróżowania, miejscowe atrakcje oraz polecane aktywności. Projekt eTwinning umożliwił realizację wybranych punktów podstawy programowej kształcenia w zawodzie (HGT.03. *Obsługa gości w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie* oraz HGT.06. *Realizacja usług w recepcji*) wskazującej, że „uczeń:

- wymienia rodzaje obiektów świadczących usługi hotelarskie,
- rozróżnia potrzeby żywieniowe gości i ich oczekiwania,
- oferuje usługi dodatkowe zgodnie z ofertą obiektu świadczącego usługi hotelarskie,
- udziela informacji turystycznej”.

Przedsięwzięcie pozwoliło również wypełnić zapisy podstawy programowej dla kształcenia ogólnego, na którą składają się nie tylko wiedza i umiejętności (Geografia XV.14: „[uczeń] projektuje wraz z innymi uczniami trasę wycieczki uwzględniającą wybrane grupy atrakcji turystycznych w miejscowości lub regionie”), ale również kształtowanie

² Jak wskazuje Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum: „Jednym z najważniejszych zadań liceum ogólnokształcącego i technikum jest rozwijanie kompetencji językowej i kompetencji komunikacyjnej, stanowiących kluczowe narzędzie poznawcze we wszystkich dyscyplinach wiedzy. Istotne w tym zakresie jest łączenie teorii i praktyki językowej”.

postaw (Geografia III.8: „[...] zrozumienia i szacunku dla tradycji, kultury i osiągnięć cywilizacyjnych Polski, własnego regionu i społeczności lokalnej oraz dla ludzi innych kultur i tradycji”). W ten sposób w jednym działaniu połączono aspekty zawodowe (organizowanie bazy hotelowej i wyżywienia), świadomość kulturową (wyszukiwanie atrakcji turystycznych), porozumiewanie się w języku obcym oraz umiejętności informatyczne (tworzenie map mentalnych online). Warto w tym miejscu podkreślić, że są to kompetencje kluczowe, stanowiące podstawę nowoczesnego nauczania (są one kształtowane praktycznie w każdym działaniu w projekcie eTwinning).

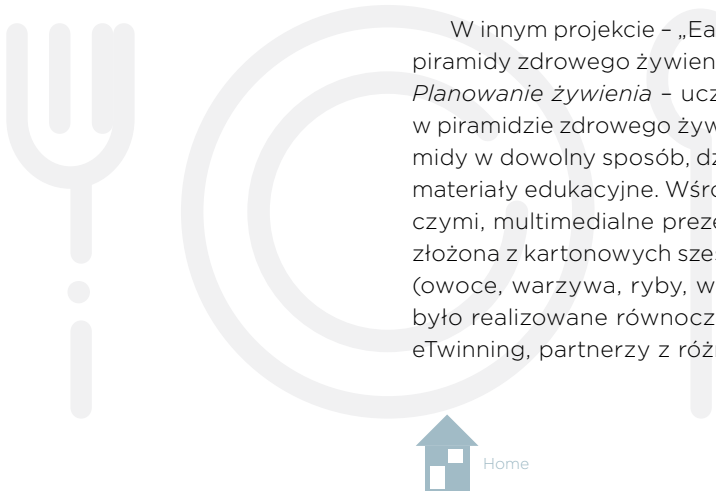
Odżywianie jest kolejnym tematem bliskim każdemu z nas, a jednocześnie ważną częścią kształcenia zawodowego. Wraz z uczniami udało mi się zrealizować kilka przedsięwzięć eTwinning, które dotyczyły tego zagadnienia. W projekcie „Health issues among teenagers in European countries”, poświęconemu zdrowemu stylowi życia, uczniowie nie tylko przygotowywali przepisy krajów partnerskich, ale również podjęli niełatwą próbę zmodyfikowania tradycyjnych polskich receptur kulinarnych. Ich zadanie polegało na zmianie składników lub proporcji w taki sposób, aby dania były zdrowsze. Zadanie okazało się nie lada wyzwaniem i sprawiło, że uczniowie musieli włożyć wiele wysiłku w osiągnięcie ostatecznych efektów. Zrealizowano w ten sposób jeden z punktów podstawy programowej (HGT.02.4. *Przygotowanie dań*, w ramach którego uczeń „dobiera metody i techniki stosowane podczas przygotowania dań dietetycznych, w tym gotowanie w wodzie lub na parze, stosuje zamienność produktów, charakteryzuje dania kuchni różnych narodów”).

Lekcje wychodziły poza schemat. Pracowaliśmy poza szkołą, można było improwizować, a przy okazji dowiedzieć się wielu nowych, ciekawych, rzeczy.

Na pewno dzięki projektowi wzrosła moja kreatywność, bardzo istotna w branży hotelarskiej.

[uczeń]

W innym projekcie – „Eat right, be bright!” – uczestnicy porównywali piramidy zdrowego żywienia każdego z krajów partnerskich (HGT.12.3. *Planowanie żywienia* – uczeń „interpretuje zalecenia przedstawione w piramidzie zdrowego żywienia”). Uczniowie mogli przygotować piramidy w dowolny sposób, dzięki czemu powstały bardzo zróżnicowane materiały edukacyjne. Wśród nich były: plakaty z produktami spożywczymi, multimedialne prezentacje, interaktywna gra oraz konstrukcja złożona z kartonowych sześcianów przedstawiających różne produkty (owoce, warzywa, ryby, wodę itd.). W związku z tym, że to zadanie było realizowane równocześnie w ramach programu Erasmus+ oraz eTwinning, partnerzy z różnych krajów mogli bezpośrednio zapoznać

się z „żywą” piramidą i dzięki odpowiedniemu przestawieniu sześcianów pokazać strukturę odżywiania w swoich krajach. Zadanie było realizowane w trakcie mobilności (w ramach Akcji KA2 programu Erasmus+ Współpraca szkół) i okazało się bardzo pouczające oraz przysporzyło uczniom wiele radości.

Inną inicjatywą związaną z odżywianiem, a właściwie z błędami popełnianymi w codziennej diecie, było tworzenie infografik na temat cukrzycy. Zadanie było związane z obchodami Światowego Dnia Cukrzycy i było częścią prac w projekcie Erasmus+ i eTwinning „Eat right, be bright!”. Infografiki to plakaty zawierające różnego rodzaju informacje i dane. Główną ich częścią są obrazy, którym towarzyszy minimalna ilość tekstu. Uczniowie otrzymali od nauczycieli informacje o cukrzycy, które miały się znaleźć w ich pracach. Plakaty mogły zostać wykonane dowolną techniką, w wyniku czego powstały zarówno prace rysunkowe, jak i kolaże stworzone z oficjalnych materiałów dotyczących cukrzycy oraz profesjonalne infografiki opracowane w programach graficznych. W tym przypadku projekt eTwinning łączył tematykę przedmiotów zawodowych³ z rozwijaniem umiejętności informatycznych⁴ i kompetencji językowych⁵. Warto zaznaczyć, że poza wskazówkami i jasno określonym poleceniem ze strony nauczyciela, ciężar zdobywania wiedzy leżał po stronie uczniów⁶. To oni decydowali o sposobie opracowania materiałów oraz (w pewnym zakresie) o zawartych w nich treściach. Poza tym poznawali różne metody wyszukiwania i selekcjonowania informacji, co często okazywało się zadaniem niełatwym i wymagającym od nich sporego wysiłku. Tak zorganizowany proces uczenia się jest bardziej efektywny. Uczniowie chętniej zdobywają wiedzę (czasem niejako „przy okazji” innych działań) oraz lepiej ją przyswajają.

Materiały edukacyjne

Osobnym zagadnieniem jest tworzenie materiałów edukacyjnych – nie tylko na potrzeby projektów eTwinning, ale również (a może przede wszystkim) do zastosowania w codziennej pracy nauczycielskiej. Zarówno pojedyncze działania, jak i całe projekty mogą opierać się na wspólnym tworzeniu i realizowaniu różnego typu zadań – quizów, gier, prezentacji czy filmów – przygotowanych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). W podstawie programowej za niezbędne uznano „wykorzystywanie autentycznych materiałów źródłowych (zdjęć, filmów, nagrań audio, tekstów), w tym z użyciem narzędzi związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi”.

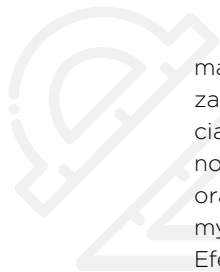
W jaki sposób można w tym zakresie zastosować eTwinning? Krajowe Biuro Programu oferuje bardzo szeroką gamę szkoleń poświęconych nowoczesnym narzędziom TIK. Podczas jednego z seminariów nauczyciele przedmiotów zawodowych zapytali mnie, dlaczego jest tak

3 Zasady żywienia człowieka: HGT.12.3. *Planowanie żywienia*. Uczeń „planuje posiłki dietetyczne w chorobach cywilizacyjnych i przewlekłych, określa czynniki ryzyka chorób dietozależnych”.

4 Informatyka IV. *Rozwijanie kompetencji społecznych*. Uczeń „aktywnie uczestniczy w realizacji projektów informatycznych rozwiązujących problemy z różnych dziedzin, przyjmuje przy tym różne role w zespole realizującym projekt i prezentuje efekty wspólnej pracy”.

5 HGT.12.6. *Język obcy zawodowy*. Uczeń „przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach”.

6 HGT.12.7. *Kompetencje personalne i społeczne*. Uczeń „wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany, ponosi odpowiedzialność za wykonywane zadania, modyfikuje własne działania w oparciu o wspólnie wypracowane stanowisko”.

mało kursów, skierowanych bezpośrednio do nich. Jest to niewłaściwe założenie, gdyż narzędzia do tworzenia materiałów edukacyjnych to ciągle tylko narzędzia, które dopiero w rękach nauczyciela nabierają nowego znaczenia. Trzeba pamiętać, że służą uatrakcyjnianiu edukacji oraz mają zaangażować uczniów do pracy i nauki, ale to my decydujemy, jakie treści będziemy za ich pomocą przekazywać lub sprawdzać. Efektowne quizy czy prezentacje nie są same w sobie istotne, znaczenie mają cele, które za ich pomocą chcemy osiągnąć. Ucząc języka angielskiego zawodowego, nie mogę narzekać na brak materiałów dydaktycznych, jednakże dostępne podręczniki są często nieadekwatne do potrzeb i zbyt trudne dla uczniów szkół technicznych czy branżowych. Dzięki udziałowi w szkoleniach eTwinning poznałem szereg ciekawych rozwiązań, ułatwiających dostosowanie nauczanych treści do umiejętności moich uczniów oraz wspomagających tworzenie materiałów odpowiadających ich potrzebom.

Projekt był odskocznią od typowej lekcji. eTwinning sprawił, że poznałam nowe angielskie słownictwo, które wykorzystuję w praktyce, nabrałam większej pewności siebie w komunikacji, a dzięki nagrywaniu filmików udoskonaliłam swój akcent w tym języku. Dzięki eTwinningowi chętniej uczestniczę w działaniach wykraczających poza program nauczania. Kontakt z osobami z innych krajów sprawił, że jestem otwarta na nowe wyzwania. eTwinning ma też tę zaletę, że pozwala realizować projekty międzynarodowe w momencie, gdy wstrzymane są mobilności w ramach programu Erasmus+.

[uczennica]

Wielokrotnie korzystałem z nowych umiejętności, opracowując materiały edukacyjne, które stosowałem zarówno w projektach, jak i w codziennej pracy w szkole. Z kolei moi uczniowie w projekcie tworzyli quizy i gry językowe, używając proponowanych przeze mnie narzędzi. Dzięki temu rozwijali „umiejętności sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi [...], umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł”. W projekcie „ER: Escape Rooms” wspólnie opracowywaliśmy gry tematycznie związane z przedmiotami ogólnymi (np. quiz z wiedzy o Polsce) oraz zawodowymi (gra dotycząca nazw tradycyjnych polskich dań). Z pełnym przekonaniem mogę zatem stwierdzić, że aplikacje typu

Kahoot! może wykorzystać nauczyciel każdego przedmiotu, również zawodowego, do podsumowania lub sprawdzenia zrealizowanego materiału, a także podczas wprowadzania nowych zagadnień. To samo dotyczy interaktywnych prezentacji multimedialnych Genial.ly lub Prezi, które mogą zostać przygotowane zarówno przez nauczycieli, jak i uczniów.

Projekty polsko-polskie

Kolejnym istotnym aspektem eTwinningu jest możliwość realizacji projektów krajowych, np. polsko-polskich. Jedynym warunkiem, który należy spełnić, jest to, że nauczyciele muszą reprezentować przynajmniej dwie różne szkoły (w okresie pandemii czasowo udostępniono możliwość realizowania projektów przez pedagogów z tej samej placówki). W tego rodzaju przedsięwzięciach można skorzystać ze wszystkich możliwości eTwinningu poza – co oczywiste – edukacją językową w międzynarodowym środowisku. Warto zatem zadać pytanie: „Co konkretnie daje nam projekt polsko-polski?”.

Pierwsza korzyść wynika, paradoksalnie, z ograniczeń językowych – dla wielu nauczycieli język obcy może stanowić barierę, z powodu której zniechęcają się do realizacji projektów. Tutaj ta przeszkoda znika. Trzeba zaznaczyć, że przedsięwzięcia krajowe nie odbiegają jakością od międzynarodowych i równie skutecznie wspierają realizację podstawy programowej (m.in. w zakresie komunikowania się w języku ojczystym, zarówno w mowie, jak i w piśmie). Realizacja projektu po polsku może być pierwszym krokiem do rozpoczęcia przygody z eTwinningiem, także w szerszym wymiarze.

Projekt już na etapie formułowania celów zakładał interdyscyplinarność i integrację międzyprzedmiotową. Taki charakter mają wszystkie zadania: łączą technologię informacyjną, język angielski, podstawy przedsiębiorczości, marketing czy język obcy zawodowy.

[nauczyciel]

Druga korzyść, szczególnie istotna dla nauczycieli przedmiotów zawodowych, to możliwość prowadzenia działań wynikających bezpośrednio z podstawy programowej kształcenia w zawodach. Współpracując z polską szkołą o takim samym profilu, można o wiele łatwiej zaplanować i zrealizować projekt ściśle związany z treściami wymaganymi podczas egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danej dziedzinie. Co więcej, zrealizowanie takiego przedsięwzięcia nie zamyka dalszej drogi do współpracy na forum międzynarodowym. Wręcz przeciwnie – po nabraniu doświadczenia w polsko-polskim środowisku włączy-

nie się w projekt obcojęzyczny przychodzi dużo łatwiej. Można przeprowadzić bardzo podobne tematycznie (a nawet takie same) działania, jak w przedsięwzięciu krajowym, tym razem ze szkołą z innego kraju. W porozumieniu z nowymi partnerami można zmodyfikować pewne rozwiązania lub zaplanować kolejne, zmienić wykorzystane narzędzia, a przede wszystkim umożliwić polskim uczniom poznanie przedstawicieli różnych krajów i kultur.

Błędy i jak ich uniknąć

Jeden z moich projektów – „How can I help you?” – zawierający elementy kształcenia zawodowego trudno uznać za udane przedsięwzięcie. Warto jednak o nim wspomnieć, żeby pokazać, jakich błędów unikać, a także udowodnić, że w odpowiednich warunkach można zrealizować niemal wszystkie pomysły. Głównym celem projektu było wypracowanie przez uczniów i partnerów reguł obsługi gościa w hotelu i restauracji, z uwzględnieniem zasad etyki zawodowej i *savoir vivre*'u. Zaplanowaliśmy m.in. opracowanie słowniczka pojęć zawodowych w języku angielskim oraz w językach partnerów, przygotowanie dialogów dotyczących rozwiązywania potencjalnych problemów w zakresie obsługi gości, nagranie scenek rodzajowych oraz zamieszczenie materiałów w zbiorczym poradniku.

Do projektu udało się zaprosić jedynie dwóch partnerów, co było pierwszym błędem. Brak aktywności z ich strony zablokował działania moich uczniów. Dzisiaj wiem, że nie stanowi to żadnego problemu – dzięki forum na eTwinning Live lub grupom na Facebooku można szybko i łatwo znaleźć nowe instytucje do współpracy. Kolejnym problemem był fakt, że szkoły partnerskie prowadziły kształcenie w innych dziedzinach niż moja (placówka gastronomiczno-hotelarska). Zaplanowane działania okazały się zbyt dokładnie osadzone w profilu zawodowym moich uczniów, przez co były zbyt trudne do wykonania przez innych uczestników projektu (m.in. ze szkoły ogólnokształcącej). Na szczęście obecnie eTwinning Live umożliwia wyszukiwanie z opcją „przedmioty zawodowe”, co niezwykle ułatwia znalezienie odpowiedniego partnera. Dziś także wiem (a nie zdawałem sobie z tego sprawy podczas realizacji projektu), że niezwykle istotna jest współpraca z innymi nauczycielami we własnej szkole, a w przypadku szkół technicznych i branżowych – z nauczycielami przedmiotów zawodowych. Warto również korzystać z szerokiej oferty szkoleń, seminariów oraz publikacji poświęconych projektom eTwinning i narzędziom TIK, przydatnym w nauczaniu różnych przedmiotów na poszczególnych etapach kształcenia.

Nie oznacza to jednak, że w moim projekcie nie udało się zrealizować żadnych wartościowych działań. Początkowo współpraca przebiegała sprawnie, jednak z biegiem czasu partnerzy przestali wykonywać zadania terminowo i – co ważniejsze – praktycznie zanikła między nami

komunikacja (a jest to element, bez którego nie da się przeprowadzić żadnego przedsięwzięcia). W projektach eTwinning współpracują nie tylko uczniowie, ale również nauczyciele. To od nich bardzo wiele zależy (dobre kontakty, wspólne planowanie, zaangażowanie uczniów do działania), dlatego warto zaplanować sposób, a nawet częstotliwość komunikacji. Dzisiaj poza narzędziami dostępnymi w eTwinning Live i TwinSpace, takimi jak: wewnętrzna poczta, forum czy czat projektowy, mamy również do dyspozycji zewnętrzne kanały, które ułatwiają kontakty (oprócz e-maili są to np. grupy na portalach społecznościowych).

W ramach projektu moi uczniowie wykonali część zaplanowanych działań, opracowali np. słowniczek pojęć przydatnych podczas obsługi gościa. Kolejna kwestia wymagała ściślej współpracy z partnerami – uczniowie mieli przygotować dla siebie listę sytuacji problemowych (w pokoju hotelowym, w restauracji, na recepcji), co udało się wykonać, podobnie jak przygotowanie dialogów w formie pisemnej. Następnie uczestnicy projektu mieli nagrać krótkie scenki rodzajowe, które stanowiłyby wideoporadnik oraz istotny element produktu finalnego. Działania dotyczyły realizacji podstawy programowej (HGT.O2.7. *Kompetencje personalne i społeczne*), zgodnie z którą „uczeń:

- przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej,
- komunikuje się efektywnie, szanuje i nie ocenia rozmówcy, wyraża i odbiera krytykę,
- proponuje konstruktywne rozwiązania problemów,
- przestrzega zasad współpracy w zespole”.

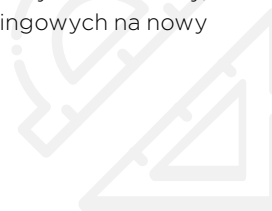
Nasz projekt umożliwił wykorzystanie wiedzy praktycznej (zawodowej) i językowej. W atrakcyjny dla uczniów i nauczycieli sposób łączył edukację kulinarną, językową i informatyczną. Najważniejsze jednak były niematerialne korzyści dla uczniów: kształcenie umiejętności współpracy czy otwarcie się na inne kultury. [nauczyciel]

Niestety, w związku z tym, że komunikacja z partnerami na tym etapie była już bardzo zła, uczniowie stracili chęć do pracy. Będąc nieodświadczonym eTwinningiem, nie wiedziałem, w jaki sposób mógłbym ożywić projekt. Obecnie w takiej sytuacji pewnie szukałbym nowych partnerów (również w bliźniaczej szkole polskiej), wydłużyłbym czas projektu, zmodyfikowałbym zaplanowane działania bądź zgłosiłbym się po pomoc do nauczycieli przedmiotów zawodowych.

Podsumowując, chciałbym przytoczyć pewną sytuację, która miała miejsce podczas stacjonarnego międzynarodowego seminarium poświęconego projektom eTwinning w szkołach o profilu zawodowym. Jeden z nauczycieli zapytał mnie, jak może zrealizować projekt, skoro pracuje

w szkole budowlanej, a przecież nie każdy z nas jest architektem czy inżynierem. Zgodziłem się z nim, jednocześnie przedstawiając mój punkt widzenia. Wspomniałem, że częścią projektu może być każde pojedyncze działanie, wynikające z podstawy programowej i szkolnego programu nauczania, które – tak czy inaczej – zrealizowalibyśmy, pracując w klasie. Z tą różnicą, że w projekcie wykorzystujemy więcej narzędzi TIK, umożliwiamy uczniom komunikację z rówieśnikami (także z innych krajów) oraz dajemy im większą swobodę i decyzyjność w uczeniu się. Nie każdy z nas zbuduje dom, ale każdy z nas urządzi chociażby swój pokój.

Mam nadzieję, że będzie to również dla Państwa przydatna wskazówka podczas planowania inicjatyw w programie eTwinning. Zdecydowanie polecam realizowanie projektów zarówno polsko-polskich, jak i międzynarodowych, ponieważ program daje nam dużą swobodę i oferuje wiele pomysłów na działania, również w zakresie kształcenia zawodowego. Ponadto tego typu przedsięwzięcia wspierają realizację podstawy programowej oraz współpracę międzyprzedmiotową. Zrealizowałem już kilkanaście różnych projektów, zaraziłem wielu nauczycieli moją pasją, zmotywowałem uczniów do zdobywania wiedzy, a teraz... jestem na etapie planowania działań eTwinningowych na nowy rok szkolny.

Autonomia, sprawczość i odpowiedzialność ucznia a rozwój kompetencji zawodowych

LUDMIŁA MIENSIKOWA-DESSUS

nauczyciel przedmiotów
zawodowych
Zespół Szkół nr 10
im. Stanisława Staszica
w Warszawie

*Jeśli dasz biedakowi rybę, nakarmisz go raz. Jeśli nauczysz go,
jak łowić ryby, nakarmisz go na całe życie. (Konfucjusz)*

Jednym z kluczowych zagadnień dotyczących współczesnej dydaktyki jest rola nauczyciela w procesie edukacyjnym. W Polsce przyzwyczajono rodziców, a następnie ich dzieci do tradycyjnej szkolnej zależności: relacji mistrz – uczeń. Z kolei władze państwowe i ośrodki edukacyjne promują inną funkcję nauczyciela, czyli przewodnika pomagającego uczniowi w jego samodzielnym rozwoju. Taka dwoistość może wywoływać konflikty. Jeżeli nauczyciel dyktuje coś na lekcji, to naraża się na krytykę („Z książki to ja też potrafię przeczytać, niech pan/pani przygotuje coś innego następnym razem”), jeśli z kolei daje uczniom możliwość samodzielnej nauki, to ci nie wiedzą, jak zarządzać swoim czasem i w jaki sposób opracować materiał.

Obie postawy mają dodatnie i ujemne strony. Biorąc pod uwagę moje doświadczenie (zarówno pedagogiczne w zakresie przedmiotów zawodowych, jak i wcześniejsze w branży TSL – transport, spedycja i logistyka), mogę stwierdzić, że nauczyciel powinien być mentorem, który kieruje procesem nauki, ustala cele, granice, podaje wytyczne, przy założeniu, że cały proces zdobywania wiedzy i umiejętności spoczywa na uczniach. Warto, żeby jakaś część zajęć była przeznaczona na wprowadzenie w nowe zagadnienia, reszta – na autonomiczne przyswojenie materiału przez uczniów. Czy da się to zrealizować? Z pewnością tak. Czy każda lekcja powinna odbywać się w takim stylu? Ponownie: tak. Dlaczego ma to sens? Dlatego, że dzisiejsi uczniowie w podobny sposób będą funkcjonowali na rynku pracy.

Projekty realizowane w szkole można wykorzystać do kształtowania kompetencji miękkich. Nauczyciel z jednej strony powinien przygotować ucznia do egzaminów (teoretycznych i praktycznych), a z drugiej wyrobić w nim umiejętności, które ułatwią mu efektywne funkcjonowanie w życiu prywatnym i na rynku pracy. Jak dowodzą badania, sama wiedza w danej dziedzinie nie zawsze wystarcza.

Szkoła branżowa lub techniczna ma przygotować przyszłych pracowników do samodzielnego wykonywania zawodu. Pracodawca nie będzie ich prowadził za rękę. Jako nowo zatrudnione osoby dostaną odpowiednie narzędzia i wskazówki, w jaki sposób ich używać. Dalej wszystko będzie zależało od tego, czy będą potrafili samodzielnie opanować wiedzę i nabyć umiejętności. Jeżeli im się to nie uda, to po okresie próbnym mogą stracić pracę.

Celem nauczycieli jest zatem przygotowanie młodych ludzi w taki sposób, żeby mogli poradzić sobie w różnych sytuacjach, a przede wszystkim nauczyli się efektywnie zdobywać wiedzę. W jaki sposób wykorzystać do tego celu projekty eTwinning? Wykażę to, analizując pojęcia: autonomia, sprawczość, samodzielność.

Zgodnie z definicją Davida Little'a¹ **autonomia ucznia** to jego zdolność do kierowania własną nauką. Wiąże się to z ponoszeniem odpowiedzialności za wszystkie decyzje dotyczące uczenia się, w tym:

- określanie celów;
- definiowanie treści i postępów;
- wybór metod i technik do wykorzystania podczas nauki;
- monitorowanie postępów przyswajania wiedzy;
- ewaluacja zdobytych wiedzy i umiejętności.

Sprawczość to działanie i bycie gotowym do działania, umiejętność funkcjonowania w ciągle zmieniającym się świecie. Sprawczość uczniowska (*student agency*) jest definiowana przez cztery elementy:

- ustalanie celów przynoszących korzyści (świadomość, przezorność, umiejętność planowania);
- inicjowanie działań zmierzających do osiągnięcia postawionych celów (własny głos, wolny wybór, wolność, wpływ na siebie i inicjatywa własna);
- regulowanie i analizowanie postępów w realizacji celów (autorefleksja, samodyscyplina, przyjmowanie informacji zwrotnych od rówieśników i dorosłych);
- internalizacja i budowanie poczucia własnej wartości (nastawienie na rozwój, samokontrola, wzmocnienie, przekonanie o skuteczności).

Kolejną bardzo istotną umiejętnością, którą powinna rozwijać szkoła, jest **samodzielność** w procesie uczenia się. Przedsiębiorstwo zatrudniające pracowników bardzo często sprawdza ich w tym zakresie. Samodzielność określana jest jako „gotowość do działania z zaangażowaniem własnej aktywności, jej motywem jest chęć i przyjmowanie określonych celów”².

Na te elementy szkoła powinna zwrócić szczególną uwagę, przygotowując młodzież do funkcjonowania w życiu osobistym i zawodowym.

Podczas realizacji projektów w programie eTwinning możliwe jest zastosowanie nabytej wiedzy teoretycznej w praktyce. Praca w zespołach, ustalanie celów, rozwiązywanie sytuacji problemowych – wszystkie te elementy przygotowują uczniów do podjęcia pracy na danym stanowisku oraz kształtują ich kompetencje zawodowe. Tego rodzaju przedsięwzięcia powinny łączyć podstawę programową z realiami rynku pracy w danym obszarze zawodowym. Nauczyciele nie zawsze mają pełną wiedzę w tym zakresie, ale po inspirację mogą się udać bezpośrednio do firm. Warto poświęcić tydzień, dwa na poznanie realiów rynkowych, żeby z projektu w maksymalnym stopniu skorzystała zarówno kadra pedagogiczna, jak i uczniowie.

Szkoły branżowe i techniczne powinny podjąć ścisłą, stałą współpracę z przedsiębiorstwami, by poznać ich wymagania oraz potrzeby. Wprowadzając te kryteria do nauczania, znacznie lepiej przygotowujemy uczniów do

¹ Little, D. (1996). Learner Autonomy: Some steps in the evolution of Theory and Practice. *The Irish Yearbook of Applied Linguistics*, 16, 1-13; bit.ly/2T0ptes [dostęp: 15.10.2020].

² Kubala-Kulpińska, A. (2019). W drodze do samodzielności, czyli wspieranie mechanizmów uczenia się dziecka, *Życie Szkoły*, 43; bit.ly/3kr68PW [dostęp: 23.10.2020].

wejścia w świat zawodowy – po ukończeniu szkoły absolwenci znający realia pracy już na starcie mają przewagę konkurencyjną na rynku.

Do tego celu można wykorzystać eTwinning, co pokażę na przykładzie projektu „Shipping Goods beyond the EU borders”, realizowanego w latach 2018–2019. Przedsięwzięcie dotyczyło organizowania przewozu towarów poza granice Unii Europejskiej. Uczestnikami byli uczniowie z klas o profilu technik spedytor (28 osób) i technik informatyk (5 osób).

Grupa spedycyjna

W ramach projektu uczniowie poznali realia pracy spedytora. Ich zadaniem było zorganizowanie, bez pomocy nauczyciela, transportu towarów z Polski do Rosji, Białorusi, Ukrainy i Kazachstanu. Mogli korzystać wyłącznie z komputera i telefonu – podstawowych narzędzi pracy spedytora.

W ramach wprowadzenia nauczyciel omówił z uczestnikami projektu podstawowe zagadnienia i wymagania. Poza tym uczniowie nie otrzymali żadnych dalszych wskazówek. Spedytor musi radzić sobie z dowolnym zleceniem, nawet jeżeli wcześniej podobnego nie realizował. Uczniowie dostali szansę wykazania się swoją autonomią, sprawczością oraz samodzielnością, korzystając przy tym z wiedzy nabytej podczas zajęć. Mieli znaleźć firmy transportowe, agencje celne, odpowiednie przejścia graniczne, organizacje wydające pozwolenia na przewóz towarów poza granice Unii Europejskiej oraz wykonać szereg innych działań, koniecznych do realizacji głównego zadania. Przez kilka miesięcy klasa działała jak firma spedycyjna, uczniowie zaś zostali jej pracownikami. Podzielono ich na trzy departamenty – każdy dział odpowiadał za jedno państwo, do którego eksportował towary.

Podczas lekcji więcej czasu spędzałem na wyszukiwaniu potrzebnych mi informacji z internetu. Spotykaliśmy się ze specjalistami z firmy spedycyjnej, którzy doradzali nam, co zmienić i co poprawić w naszym projekcie.

Pokonałem swój strach przed wystąpieniami publicznymi – przygotowywałem i wygłaszałem prezentacje przed nieznanymi odbiorcami.

[uczeń]

Początkowo uczniowie podeszli do zadania bardzo ostrożnie, korzystając z zasobów internetu, lecz szybko stwierdzili, że informacje z tego źródła im nie wystarczą. Znaleźli firmy zajmujące się transportem i wysłali do nich e-maile z prośbą o wsparcie w realizacji projektu, skontaktowali się także z urzędami państwowymi i agencjami celnymi. Na końcowym etapie spotkali się ze specjalistami z firmy logistyczno-spedycyjnej, którym przedstawili swój dorobek, omówili wspólnie materiały opracowane w projekcie, a przede wszystkim poznali specyfikę

zawodu spedytora w bezpośrednim kontakcie z osobami, które na co dzień uprawiają tę profesję. Bardzo motywujące dla uczniów było to, że przedstawiciele firmy chwalili ich za fachowość, za zadawanie trafnych pytań i kolejne kroki w trakcie realizacji projektu.

Oprócz nabycia umiejętności wyszukiwania informacji, sporządzenia pism czy prowadzenia rozmów biznesowych uczniowie dostali też bardzo ważną życiową lekcję – dowiedzieli się mianowicie, że choć nie zawsze wszystko przebiega według planu i po ich myśli, nie można się poddawać. Spotkali się z odmową współpracy ze strony firm, brakiem odpowiedzi na e-maile czy lekceważeniem ze strony rozmówców, co na część uczestników projektu działało demotywująco. Pojawiały się wątpliwości z ich strony („Napisałam ponad 20 maili i nie dostałam żadnej odpowiedzi.”, „Co robię źle, że nikt nie chce ze mną rozmawiać?, Dlaczego tak się dzieje? Może po prostu nie mam szczęścia?”). To było także cenne doświadczenie – szczególnie dla przyszłych pracowników branży, w której dłuższe poszukiwania firmy transportowej czy brak odpowiedzi ze strony kontrahentów nie są niczym niezwykłym.

Grupa informatyczna

W większości firm spedycyjnych funkcjonuje dział informatyczny. Grupa IT w ramach projektu miała wykonywać usługi na rzecz grupy spedytorów. Organizowała wideokonferencje ze szkołą partnerską z Rumunii, zamieszczała materiały na stronie projektu, a po zakończeniu przedsięwzięcia opublikowała jego rezultaty na samodzielnie przygotowanej stronie internetowej.

Projekt wpłynął na rozwinięcie u uczniów inicjatywy i przedsiębiorczości. Dzięki realizacji kolejnych zadań zdobyli oni także kompetencje miękkie, przydatne na rynku pracy – w zakresie komunikacji, współpracy w zespole (także międzynarodowym i wielokulturowym), czy umiejętność krytycznego i twórczego myślenia. Projekt przyczynił się do szerszego wykorzystania narzędzi TIK w szkole, ułatwił integrację międzyprzedmiotową i współpracę zespołu nauczycieli. *[nauczyciel]*

Nauczyciel stawiał przed uczestnikami projektu konkretne cele i wskazywał terminy ich realizacji. Sposób wykonania zadań zależał od samych uczniów. Postępy w ich pracy były omawiane podczas spotkań, po których nanoszono poprawki, korygowano pracę, a nauczyciel podawał kolejne terminy i motywował do ich dotrzymania. W pewnym momencie, kiedy zaczęło brakować czasu, opiekun chciał przejąć bez-

pośrednie kierownictwo nad realizowanymi czynnościami, grupa zaprotestowała – broniąc swojej autonomii (w ostateczności terminy zostały dotrzymane). Kryzys pojawił się w związku z przyjętym stylem pracy – każdy uczeń odpowiadał tylko za swoją część działań, a wina za pojawiające się problemy spadała na jedną osobę (która np. przekroczyła ramy czasowe w swoim zadaniu). Początkowo wpływało to mobilizująco na uczestników projektu, ale skończyło się tak, że praca całej grupy się zatrzymała. Ostatecznie udało się doprowadzić do tego, że za zadania odpowiedzialny był cały zespół, a wszelkie wewnętrzne i indywidualne rozliczenia zostały odłożone na czas po ukończeniu projektu. Warto podkreślić, że nauczyciel nadzorujący takie przedsięwzięcie powinien być elastyczny i wyczuwać, gdzie przebiega granica między tzw. rzeczywistością szklarniową (preferowaną przez szkołę) a realiami rynku.

Dzięki kontaktom z menedżerami z firmy transportowo-logistycznej i z rówieśnikami z innych szkół uczniowie nabyli w ramach projektu konkretne umiejętności zawodowe (porozumiewanie się w języku angielskim, komunikacja z kontrahentami z branży TSL, wysyłanie zapytań do różnych instytucji, tworzenie i prowadzenie strony internetowej)³. Treści projektu były też w pełni skorelowane z materiałem programowym dla odpowiednich klas, udało się zatem w praktyce, w rzeczywistości rynkowej, sprawdzić wiedzę zdobytą na lekcjach.

³ Z wynikami projektu można zapoznać się na stronie internetowej: twinning.cba.pl [dostęp: 5.11.2020].

Rozwój kompetencji

Obowiązek rozwijania umiejętności kluczowych uczniów przez szkoły wynika z zalecenia Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. UE C189, s. 1–13). W tym dokumencie wyszczególniono osiem kompetencji. Można je efektywnie kształtować w ramach projektów eTwinning – tak też działo się przy okazji wykonywania kolejnych zadań w projekcie „Shipping goods beyond the EU borders”.

1. **Porozumiewanie się w języku ojczystym** – praca w grupach, pisanie e-maili, prowadzenie rozmów telefonicznych z pracownikami firm, agencji, urzędów;
2. **Porozumiewanie się w języku obcym** – komunikacja z uczniami z zagranicy zarówno w sprawach nieformalnych (przedstawianie się, prezentacja szkoły), jak i formalnych (kwestie zawodowe, tłumaczenia materiałów na język angielski, prezentacja wypracowanych materiałów podczas spotkań online);
3. **Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne** – kalkulowanie kosztów przewozu, przygotowanie dokumentacji eksportowej, szacowanie czasu pracy kierowcy;
4. **Kompetencje informatyczne** – korzystanie ze specjalistycznych programów komputerowych, przeszukiwanie zasobów internetu, tworzenie stron internetowych, korzystanie z platformy eTwinning;

5. **Umiejętność uczenia się** – samodzielna praca projektowa, wyszukiwanie informacji i zasobów (sukcesy motywowały uczniów, umacniały ich wiarę we własne możliwości, pokazując, że choć nauka bywa żmudna i pracochłonna, opłaca się i ma przełożenie na realne życie);
6. **Kompetencje społeczne i obywatelskie** – współpraca z uczniami z zagranicy, a tym samym poznanie ich kultury, obyczajów, sposobu funkcjonowania rynku pracy;
7. **Inicjatywność i przedsiębiorczość** (wcielanie w życie pomysłów projektowych) – możliwość wykazania się kreatywnością, innowacyjnością, zdolnością do planowania oraz podejmowania ryzyka. W projekcie uczniowie odnosili zwycięstwa i zmagali się trudnościami (co pomagało kształtować w nich przedsiębiorczość; uczniowie, którzy dostawali pewien zakres autonomii, chętniej podejmowali samodzielne działania);
8. **Świadomość i ekspresja kulturowa** – realizacja działań artystycznych we współpracy ze szkołą partnerską (występy muzyczne), nakręcenie filmu podsumowującego projekt (warto wyszukiwać w szkole uczniów z pasjami i umożliwiać ich realizację).

Uczniowie, zwłaszcza ci nieśmiali i wycofani, nabrali pewności siebie, zwiększyli wiarę we własne możliwości. W trakcie realizacji projektu mieli okazję przełamać nie tylko barierę językową, ale również strach przed porażką. Z każdym kolejnym zadaniem rozwijali się społecznie. Obserwując siebie i oglądając efekty swojego działania, nabierali coraz większej ochoty na „więcej” i „lepiej”, zyskiwali motywację do dalszej pracy. [nauczyciel]

Jeśli przygotujemy projekty eTwinning zgodne z podstawą programową, kompetencje kluczowe można kształcić w klasie, nie ma konieczności realizowania wyjazdów (jak w programie Erasmus+) – wystarczy wkomponować realizowane przedsięwzięcie w cykl regularnych zajęć.

Pracodawcy coraz częściej wymagają od kandydatów do zatrudnienia kompetencji innych niż tylko zawodowe (badania pokazują, że często młodzi ludzie mają braki w tym zakresie⁴). Zadaniem nauczycieli jest zatem przygotowanie podopiecznych do podejmowania samodzielnych decyzji, do radzenia sobie ze stresem, wykształcenie w nich umiejętności szybkiego dostosowania się do zmian w otoczeniu i na rynku pracy oraz zwiększenie ich pewności siebie. Czy jest to łatwe? Z pewnością nie, ale warto podjąć ten wysiłek, wyznaczyć sobie cele i je realizować.

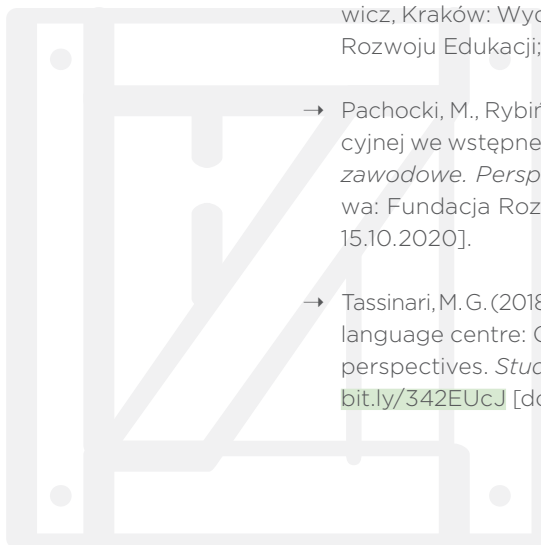
Dla mnie ogromną nagrodą za moją pracę były telefony od byłych uczniów – uczestników projektu. Jeden z nich wspominał, że od razu

⁴ Pachocki, M., Rybińska, A. (2019). Rola zagranicznej mobilności edukacyjnej we wstępnej fazie kształcenia zawodowego. W: *Wykształcenie zawodowe. Perspektywa systemu edukacji i rynku pracy*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

dostał samodzielne stanowisko spedytora („Na rozmowie kwalifikacyjnej stwierdzili, że jestem doskonale przygotowany i mogę od razu rozpocząć pracę”), drugi po półtora roku został liderem grupy w firmie spedycyjnej. Dziękował mi za to, że zyskał wiarę we własne możliwości i nauczył się podejmować samodzielne (autonomiczne!) decyzje.

Bibliografia

- Davis Poon, J. (2018). *What do you mean when you say “student agency”* (Part 1); bit.ly/3IMOxll [dostęp: 15.10.2020].
- Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej. Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie; bit.ly/2SU01rh [dostęp: 15.10.2020].
- Filipiak, E. (red.) (2008). *Rozwijanie zdolności uczenia się. Wybrane konteksty i problemy*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego; bit.ly/3IOilOP [dostęp: 15.10.2020].
- Kubala-Kulpińska, A. (2019). W drodze do samodzielności, czyli wspieranie mechanizmów uczenia się dziecka. *Życie Szkoły*, 43.
- Little, D. (1996). Learner Autonomy: Some steps in the evolution of Theory and Practice. *The Irish Yearbook of Applied Linguistics*, 16, 1–13; bit.ly/2T0ptes [dostęp: 15.10.2020].
- Pacewicz, A. (2012). Aktywni uczniowie – szansa i wyzwanie dla szkoły. W: *Jakość edukacji. Różnorodne perspektywy*, red. G. Mazurkiewicz, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Ośrodek Rozwoju Edukacji; bit.ly/3nVKVzR [dostęp: 15.10.2020].
- Pachocki, M., Rybińska, A. (2019). Rola zagranicznej mobilności edukacyjnej we wstępnej fazie kształcenia zawodowego. W: *Wykształcenie zawodowe. Perspektywa systemu edukacji i rynku pracy*, Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji; bit.ly/2SW0IAh [dostęp: 15.10.2020].
- Tassinari, M. G. (2018). Autonomy and reflection on practice in a self-access language centre: Comparing the manager and the student assistant perspectives. *Studies in Self-Access Learning Journal*, 9(3), 387–412; bit.ly/342EUcJ [dostęp: 15.10.2020].

Edukacja zdalna okiem eTwinnerów

JADWIGA FILA
MICHAŁ PACHOCKI

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Zespół Analityczno-Badawczy

Niniejszy artykuł przedstawia wyniki badania ankietowego użytkowników portalu eTwinning, przeprowadzonego w szczególnym okresie – podczas pandemii COVID-19, tuż po zakończeniu roku szkolnego 2019/2020. Badanie odnosiło się do czasu powszechnej kwarantanny, której bezpośrednim skutkiem była konieczność realizacji edukacji w formie zdalnej w okresie od marca do czerwca 2020 roku. W związku z wprowadzeniem w polskich szkołach edukacji zdalnej za pośrednictwem internetu nauczyciele, dyrektorzy placówek, uczniowie i ich rodzice zostali postawieni przed zupełnie nowymi wyzwaniami i problemami. Szczególnie istotne było w tym czasie przygotowanie kadry nauczycielskiej do procesu nauczania online. W dużym stopniu zależało ono od posiadanych kompetencji cyfrowych, jak również od wcześniejszych doświadczeń w zakresie posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

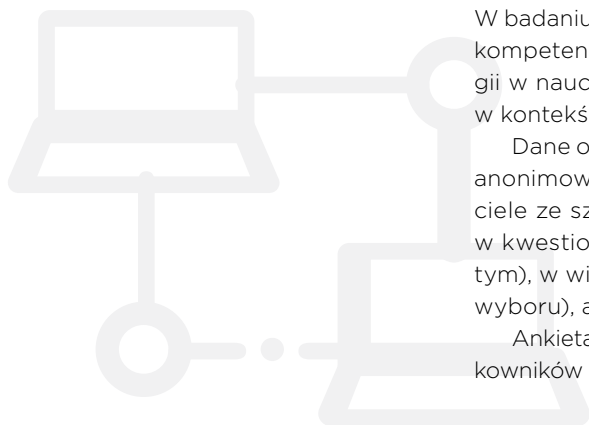
eTwinning od lat aktywnie wspiera społeczność nauczycieli realizujących wspólne działania za pośrednictwem internetu. Program daje nauczycielom możliwość skorzystania z narzędzi wspierających zdalną komunikację. Dzięki współpracy nauczyciele z różnych krajów, w tym z Polski, podnoszą swoje kompetencje cyfrowe i zwiększają umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Można więc założyć, że doświadczenia zebrane przez uczestników przedsięwzięć eTwinningowych powinny znaleźć odzwierciedlenie w jakości realizowanego przez nich nauczania na odległość. Celem omawianego badania było więc sprawdzenie, w jaki sposób uczestnicy programu eTwinning wykorzystują nowe technologie w nauczaniu zdalnym oraz w jakim stopniu jego oferta pomogła im w tych działaniach. Badanie umożliwiło również poznanie głównych problemów i trudności nauczycieli w czasie pandemii oraz ich opinii na temat zdalnej formy przekazywania wiedzy, a także sprawdzenie, które funkcje i obszary platformy są dla nich najbardziej przydatne.

Metodologia i opis próby

W badaniu wyodrębniono trzy obszary, które dotyczyły: deklarowanych kompetencji cyfrowych nauczycieli, wykorzystania nowych technologii w nauczaniu zdalnym, a także jakościowej oceny oferty eTwinning w kontekście edukacji online.

Dane od respondentów zostały zebrane techniką CAWI za pomocą anonimowej ankiety internetowej. Uczestnikami badania byli nauczyciele ze szkół i przedszkoli oraz dyrektorzy tych placówek. Pytania w kwestionariuszu miały charakter ilościowy (poza jednym – otwartym), w większości były zamknięte (jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru), a odpowiedzi były ujmowane na skali.

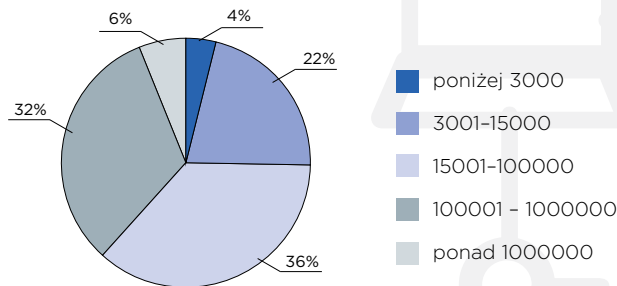
Ankieta była skierowana przede wszystkim do zarejestrowanych użytkowników platformy eTwinning, a zaproszenie do udziału w badaniu za-

mieszczono także w newsletterze rozesłanym do nauczycieli zainteresowanych informacjami o programie eTwinning. Link do ankiety zamieszczono na stronie www.etwinning.pl oraz w mediach społecznościowych. Ponieważ realizatorom zależało na dotarciu do rzeczywistych użytkowników platformy, kwestionariusz zawierał pytanie filtrujące, które pozwoliło wyeliminować osoby, które się zarejestrowały, ale nie korzystają z jej zasobów.

Do badania zostali zaproszeni wszyscy zarejestrowani użytkownicy platformy (ponad 38 tys. osób), próba miała zatem charakter wyczerpujący. Kwestionariusz wypełniło 1621 nauczycieli, z których 102 na co dzień zajmuje się nauczaniem przedmiotów zawodowych. Ponieważ niniejsza publikacja dotyczy kształcenia zawodowego, dalsze analizy będą dotyczyły jedynie tej grupy respondentów.

Liczba mieszkańców w miejscowościach w których pracują anketowani nauczyciele kształcenia zawodowego (N=102)

Zdecydowaną większość nauczycieli zawodu biorących udział w badaniu stanowili mieszkańcy miast i dużych miejscowości. Aż dwie trzecie z nich to osoby z miejscowości powyżej 15 tys. mieszkańców, przy czym ponad 38% badanych pracuje w miastach ponad stutysięcznych. Osoby z małych miejscowości (poniżej 3 tys. mieszkańców) stanowiły niespełna 4% próby.

Rodzaj macierzystych placówek kształcenia zawodowego, w których pracują respondenci (N=102)

rodzaj szkoły	liczba respondentów	odsetek wszystkich anketowanych
technikum	88	86,27%
szkoła branżowa (I i II stopnia)	34	33,33%
inna placówka	6	5,88%

Większość respondentów była zatrudniona w dużych placówkach edukacyjnych, liczących więcej niż pół tysiąca uczniów. Nauczyciele ze szkół, które liczą mniej niż 100 uczniów, stanowili niespełna 6% próby.

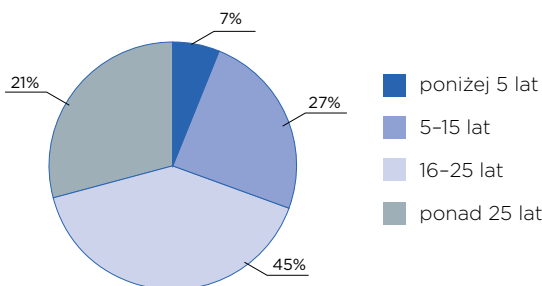
Ponad dwie piąte badanych nauczycieli na co dzień uczy w technicznych, nieco ponad jedna trzecia w szkołach branżowych. Mniej niż 6% ankietowanych wskazało jako miejsce pracy „inne placówki kształcenia zawodowego”. Należy dodać, że część ankietowanych pracowała jednocześnie w kilku szkołach różnych typów.

Wielkość placówek kształcenia zawodowego w których pracują ankietowani (N=102)

liczba uczniów	liczba respondentów	odsetek wszystkich ankietowanych
poniżej 100	3	2,94%
101-300	21	20,59%
301-500	26	25,49%
powyżej 500	52	50,98%

Ponad dwie trzecie respondentów stanowiły osoby z długim, ponad piętnastoletnim stażem. Nauczyciele pracujący w zawodzie mniej niż pięć lat stanowili jedynie 7% badanych. Można przyjąć, że taki rozkład odpowiedzi stanowi odzwierciedlenie rzeczywistej sytuacji nie tylko w sektorze kształcenia zawodowego, ale i w całym polskim szkolnictwie, które coraz częściej doświadcza problemów z pozyskaniem do placówek edukacyjnych młodej kadry. W związku z tym w szkołach przeważają nauczyciele z coraz dłuższym stażem zawodowym.

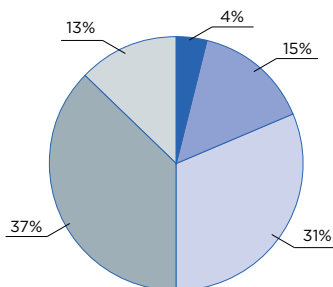
Staż pedagogiczny badanych nauczycieli kształcenia zawodowego (N=102)

Większość respondentów deklarowała co najmniej dwuletnie doświadczenie w programie eTwinning, a największy odsetek użytkowników korzystał z platformy krócej niż pięć lat. Osoby z najdłuższym, ponad dziesięcioletnim doświadczeniem w eTwinningu, stanowią mniej niż 4% wszystkich ankietowanych. Uwagę zwraca też duża liczba nauczycieli kształcenia zawodowego, którzy dokonali rejestracji na platformie po wprowadzeniu obowiązku nauczania zdalnego, już w okresie trwania pandemii COVID-19 (13%).

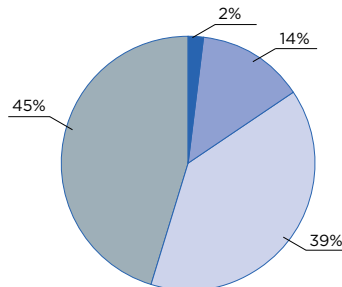
Doświadczenie badanych nauczycieli kształcenia zawodowego w wykorzystywaniu możliwości eTwinningu (N=102)

Od jak dawna korzystasz z eTwinningu?

- ponad 10 lat
- ponad 5 lat
- ponad 2 lata
- zarejestrowałam/zarejestrowałem się w ostatnich 2 latach
- zarejestrowałam/zarejestrowałem się ostatnio, w czasie pandemii COVID-19

Jak często korzystasz z eTwinningu?

- codziennie
- kilka razy w tygodniu
- kilka razy w miesiącu
- rzadko, sporadycznie

Wyniki badania pokazują, że w przypadku dużej części respondentów kontakt z platformą jest relatywnie rzadki. Chociaż łącznie ponad połowa badanych nauczycieli przedmiotów zawodowych korzysta z niej kilka razy w tygodniu lub kilka razy w miesiącu, to mniej niż 2% robi to codziennie. Ponad 45% ma sporadyczny kontakt z platformą.

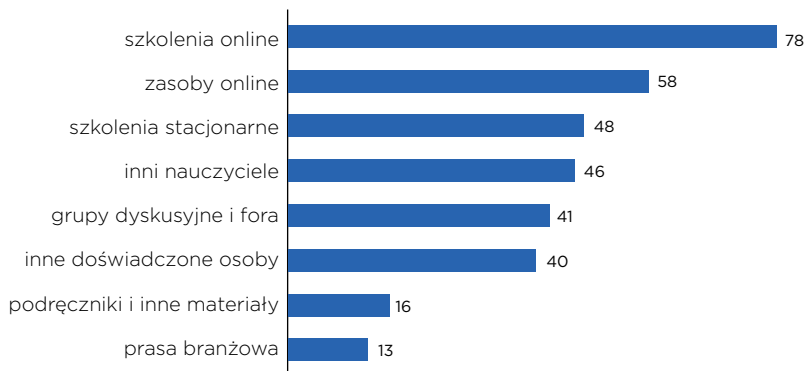
Kompetencje cyfrowe i wiedza o nowych technologiach

Badanie pokazało, że nauczyciele przedmiotów zawodowych wiedzę o wykorzystaniu nowoczesnych technologii w nauczaniu czerpią z różnych źródeł. Najważniejszym są szkolenia online (78% wskazań), a prawie 60% badanych docenia także dostępne zasoby online – gotowe materiały dydaktyczne oraz sprawdzone metody realizacji ciekawych zajęć z uczniami.

Prawie połowa respondentów pozytywnie odbiera także ofertę szkoleń stacjonarnych, a podobnie liczna grupa korzysta również z wiedzy innych nauczycieli. Należy podkreślić, że wsparcie koleżeńskie i wymiana informacji między pedagogami są częstym sposobem zdobywania wiedzy, poszukiwania rozwiązań i sposobów adaptacji nauczania do formy zdalnej. Jednym z najczęściej wskazywanych źródeł wiadomości na temat wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji był sam program eTwinning, co wynika przede wszystkim ze szczególnej specyfiki próby badawczej.

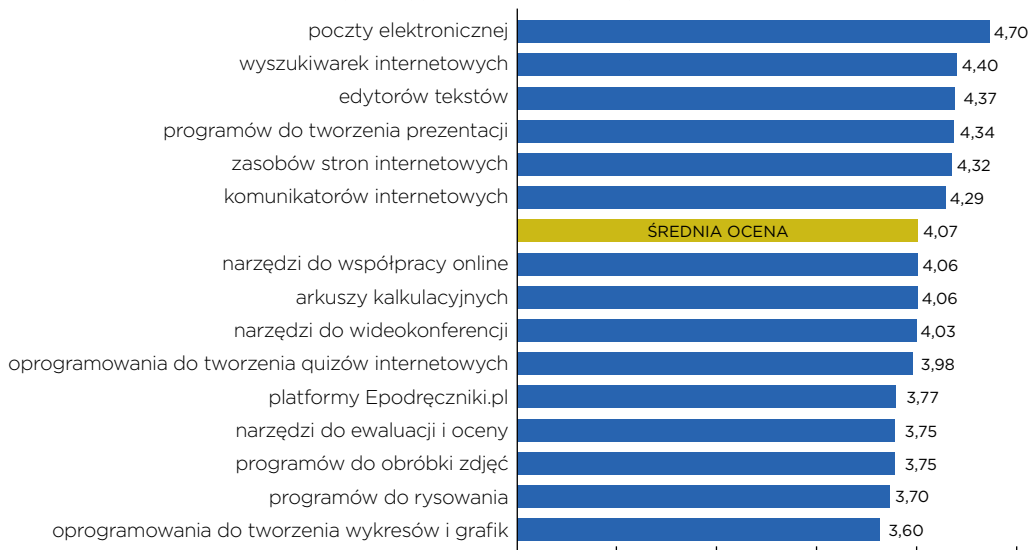
Źródła wiedzy o nowych technologiach wykorzystywane przez badanych nauczycieli (odsetek wskazań, możliwe było udzielenie więcej niż jednej odpowiedzi, N=102)

Istotnym obszarem badania była też samoocena kompetencji cyfrowych respondentów. Nauczyciele przedmiotów zawodowych korzystający z platformy ocenili ten obszar bardzo wysoko - ogólna średnia ocen wyniosła 4,07 (w skali od 1 do 5). Ten wynik był znacząco wyższy niż średnia u nauczycieli wszystkich szczebli edukacji (3,86).

Deklarowane kompetencje cyfrowe - znajomość oprogramowania i narzędzi internetowych w grupie badanych nauczycieli przedmiotów zawodowych (N=102)

Jak oceniasz (w skali od 0 do 5) swoje umiejętności w zakresie korzystania z...

Nauczyciele przedmiotów zawodowych najwyżej ocenili swoje umiejętności obsługi poczty elektronicznej oraz wyszukiwarek internetowych.

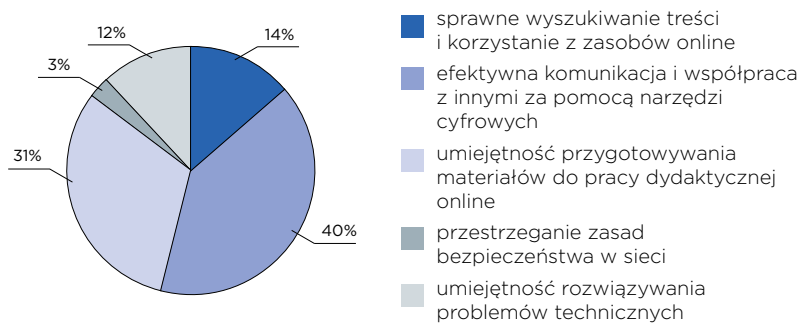
wych. Niemal równie wysoko umieścili opanowanie edytorów tekstów, programów do tworzenia prezentacji oraz korzystania z zasobów stron i komunikatorów internetowych. Respondenci najniżej ocenili swoje umiejętności pracy w programach graficznych, co zapewne wynika z obszaru, w którym specjalizuje się dany nauczyciel.

eTwinning a zdalne nauczanie zawodu

Istotnym obszarem merytorycznym badania była ocena poszczególnych aspektów nauki zdalnej podczas pandemii wirusa COVID-19, dokonana przez użytkowników eTwinning. Pytania zadawane nauczycielom dotyczyły przede wszystkim realizacji postawy programowej, ocen narzędzi online wspierających nauczanie zdalne czy postępów uczniów.

Respondenci, pytani o najistotniejsze czynniki wpływające na jakość edukacji zdalnej, podkreślali przede wszystkim rolę sprawnej komunikacji i współpracy w gronie pedagogicznym (ponad 40% wskazań), a także związek między jakością nauczania na odległość a umiejętnością przygotowywania materiałów przydatnych do jego prowadzenia (ponad 31% odpowiedzi). Mniej wspomniano o innych czynnikach: sprawnym wyszukiwaniu informacji oraz umiejętności radzenia sobie z problemami technicznymi (w obu wypadkach poniżej 15% deklaracji). Najrzadziej wymieniane były kwestie związane z zapewnieniem bezpieczeństwa w internecie.

Czynniki wpływające na jakość nauczania zdalnego w opinii badanych nauczycieli (N=102)

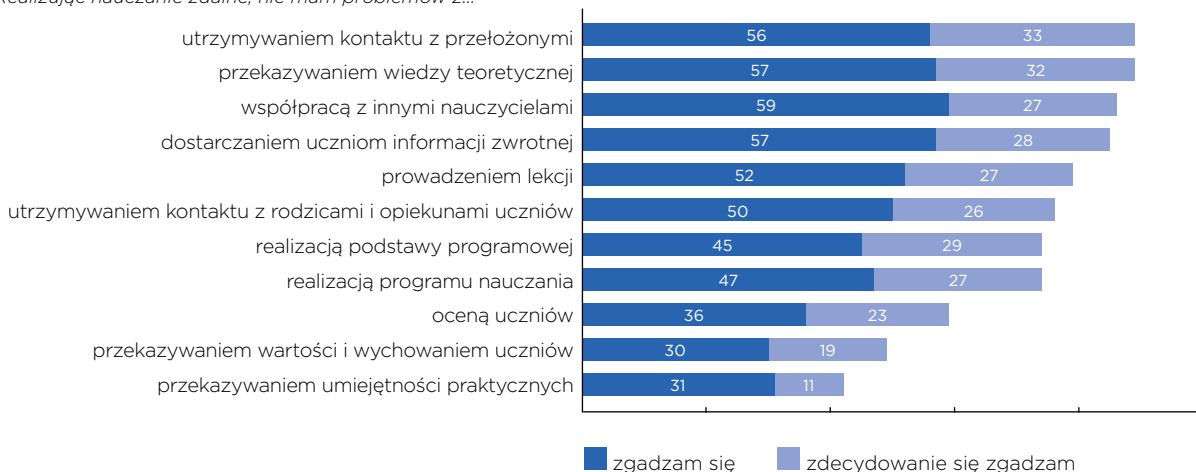

Najmniej problemów w zakresie zdalnej edukacji sprawiały uczestnikom badania takie elementy, jak: przekazywanie uczniom wiedzy teoretycznej oraz utrzymywanie kontaktów z przełożonymi (prawie 90% odpowiedzi). Podobne deklaracje dotyczyły nawiązywania współpracy z innymi nauczycielami (ponad 86%) i przekazywania uczniom informacji zwrotnej dotyczącej ich postępów w nauce (ponad 85%). Warto jednak podkreślić, że mniej niż połowa badanych nauczycieli nie wspominała o problemach z przekazywaniem uczniom praktycznych umiejętności.

Trudności ze zdalną edukacją często dotyczyły również realizacji podstawy programowej oraz samego procesu nauczania. W obu przypadkach o problemach wspominał co czwarty uczestnik badania. Jego wyniki dowodzą też, że respondentom przysparzała kłopotów ocena uczniów. Warto zaznaczyć, że nauczyciele częściej deklarowali problemy z oceną postępów w nauczaniu (59%) niż z dawaniem uczniom informacji zwrotnej.

Nauczyciele zawodu wobec nauczania zdalnego – czynniki niesprawiające im trudności (odsetek wskazań, możliwe było udzielenie więcej niż jednej odpowiedzi, N=102)

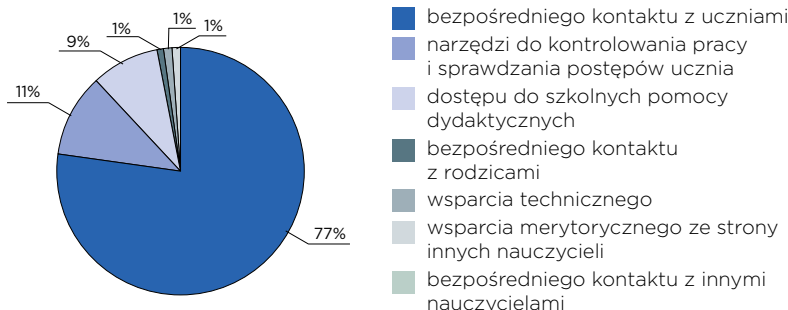
Realizując nauczanie zdalne, nie mam problemów z...

Z odpowiedzi nauczycieli wynika, że w związku z wprowadzeniem zdalnego trybu nauczania najbardziej brakowało im bezpośredniego kontaktu z uczniami (ponad 77% odpowiedzi). Wskazywali również na brak narzędzi do kontrolowania pracy uczniów oraz do sprawdzania ich postępów w nauce (11%) oraz na ograniczony dostęp do pomocy dydaktycznych znajdujących się w szkole (9%).

Nauczyciele zawodu wobec nauczania zdalnego – czynniki sprawiające im największe problemy (N=102)

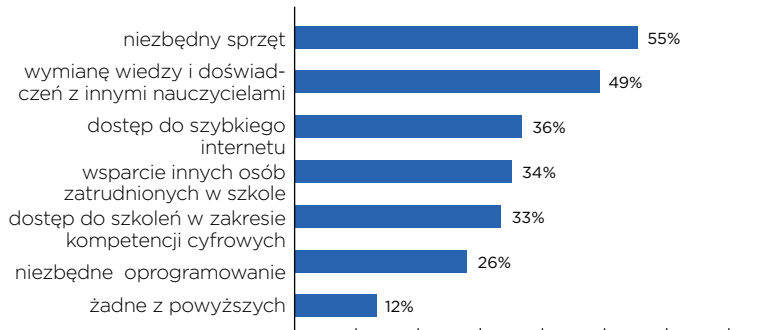
W nauczaniu zdalnym najbardziej brakuje mi...

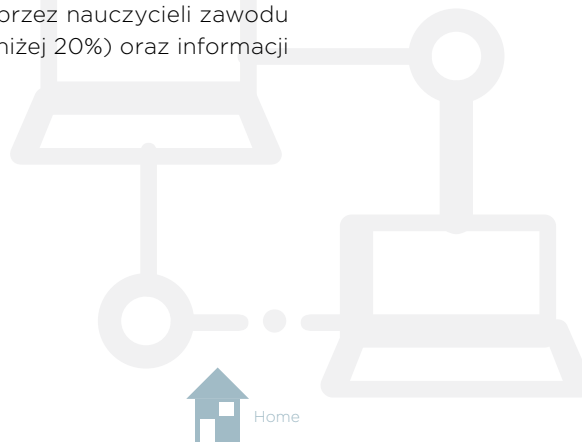
Nauczyciele kształcenia zawodowego podkreślali, że efektywne wykorzystywanie przez nich nowych technologii wymaga wsparcia ze strony macierzystej placówki dydaktycznej. Wyniki badania pokazują jednak, że wielu respondentów nie otrzymuje żadnej pomocy od swoich szkół. Niespełna 55% potwierdziło, że w razie potrzeby ich szkoły zapewniają im niezbędny sprzęt, a tylko ponad 26% może liczyć na odpowiednie oprogramowanie. Nieco ponad jedna trzecia badanych otrzymuje od swojej placówki dostęp do szybkiego internetu, może skorzystać ze szkoleń w zakresie technologii i rozwoju technologii cyfrowych oraz z systemowego wsparcia ze strony innych osób zatrudnionych w danej placówce.

Wsparcie nauczycieli w zakresie technologii IT (odsetek odpowiedzi twierdzących wśród uczestników badania)

Moja szkoła w razie potrzeby zapewnia (umożliwia)...

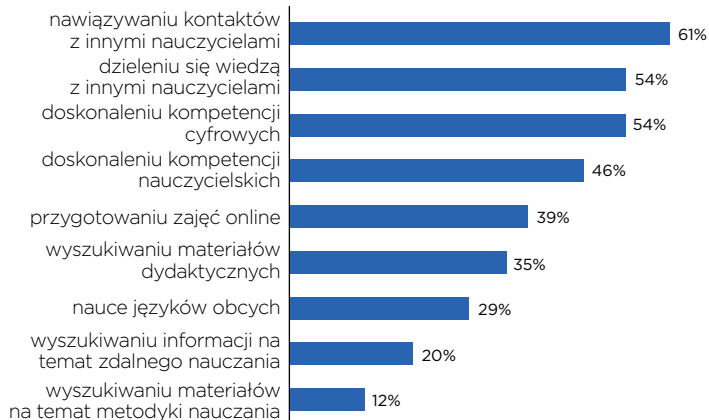

W opinii respondentów eTwinning pomaga nie tylko w doskonaleniu kompetencji cyfrowych, ale także ułatwia dzielenie się wiedzą z innymi nauczycielami (w obu przypadkach ponad 53% odpowiedzi). Niemal połowa ankietowanych potwierdziła również, że eTwinning ułatwia doskonalenie zawodowych kompetencji nauczycielskich (ponad 46% wskazań). Zdecydowana większość – ponad 60% badanych – potwierdziła również, że platformę można wykorzystać przede wszystkim do nawiązywania kontaktów z innymi nauczycielami. Rzadziej pojawiały się deklaracje dotyczące wykorzystywania przez nauczycieli zawodu konkretnych materiałów metodycznych (poniżej 20%) oraz informacji na temat nauczania zdalnego (ponad 11%).

Przydatność oferty programu eTwinning w opinii nauczycieli przedmiotów zawodowych (odsetek odpowiedzi twierdzących, N=102)

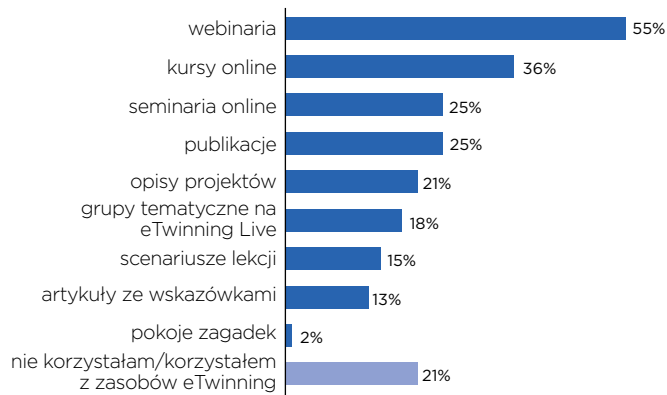
Program eTwinning pomaga mi w...

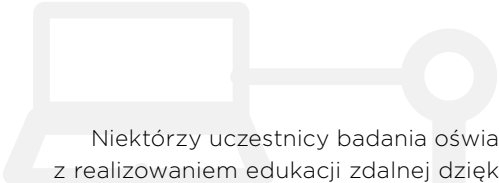

Nauczyciele byli również pytani o przydatność informacji na platformie eTwinning w kontekście realizowanego nauczania zdalnego. W czasie pandemii największym zainteresowaniem cieszyła się oferta webinarów (ponad 54% wskazań), kursów online (ponad 36%), seminariów (ponad 25%), a także publikacji w formie elektronicznej (ponad 24%). W zakresie wsparcia metodycznego użytkownicy platformy korzystali głównie z artykułów ze wskazówkami dla nauczycieli (ponad 12%), scenariuszy lekcji (ponad 14%), włączali się także w różnego rodzaju grupy tematyczne dostępne na eTwinning Live (ponad 17% deklaracji).

Zasoby programu eTwinning wykorzystywane przez nauczycieli w trakcie nauczania zdalnego (N=102)

Podczas prowadzenia nauczania zdalnego w trakcie pandemii COVID-19, korzystałam/korzystałem z następującej oferty szkoleniowej lub materiałów dydaktycznych dostępnych na platformie eTwinning:

Niektórzy uczestnicy badania oświadczyli, że nie mieli problemów z realizowaniem edukacji zdalnej dzięki wcześniejszemu aktywnemu udziałowi w programie eTwinning. Osoby te podkreślały, że wykorzystwały nie tylko zdobytą wiedzę, ale i materiały dydaktyczne wypracowane podczas szkoleń na platformie. Część respondentów przyznawała, że to właśnie doświadczenia zdobyte podczas realizacji projektów i szkoleń eTwinning pozwoliły im bez przeszkód prowadzić edukację zdalną w czasie pandemii. W ich opinii brak podobnych doświadczeń uniemożliwiłby realizację lekcji przez internet.

Badani nauczyciele zawodu deklarowali też, że okres nauczania zdalnego był dla nich okazją do podniesienia własnych kompetencji, a przede wszystkim do wykorzystania w praktyce umiejętności zdobytych podczas wcześniejszych szkoleń. Czas kwarantanny pozwolił im na określenie braków kompetencyjnych oraz na udział w dodatkowych kursach i szkoleniach (także w tych oferowanych na platformie eTwinning).

Podsumowanie

Badanie miało na celu określenie, w jakim stopniu oferta eTwinning okazała się przydatna w edukacji zdalnej podczas zamknięcia polskich placówek edukacyjnych w okresie rozprzestrzeniania się koronawirusa. Wyniki ankiety pokazują, że program jest postrzegany nie tylko jako narzędzie ułatwiające prowadzenie lekcji za pośrednictwem internetu, ale również jako platforma kontaktów i współpracy międzyszkolnej. Podkreślano, że doświadczenie wynikające z wcześniejszego prowadzenia projektów eTwinning może ułatwić realizację nauczania w formie zdalnej.

Zdecydowana większość badanych nauczycieli kształcenia zawodowego pozytywnie oceniła wsparcie, jakie zapewnia eTwinning w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych. W opinii respondentów platforma oferuje narzędzia pozwalające na lepsze wykorzystywanie nowych technologii w nauczaniu, a jej zasoby mogą być również stosowane w ramach nauczania zdalnego. W odpowiedziach części respondentów pojawiały się sugestie dotyczące zwiększenia zakresu materiałów ułatwiających zdalne nauczanie przedmiotów zawodowych.

Wyniki badania pokazują również, że nauczyciele aktywnie korzystający z platformy eTwinning mają wysokie kompetencje cyfrowe i znają nowoczesne rozwiązania technologiczne pomagające prowadzić lekcje przez internet. Z pewnością wynika to także z charakteru oferty programu eTwinning, która skierowana jest przede wszystkim do nauczycieli realizujących projekty w formie zdalnej wraz z innymi pedagogami i uczniami z zagranicy. Wielu ankietowanych przyznawało, że łatwiej prowadziło im się lekcje zdalne, ponieważ nie był to ich pierwszy kontakt z działaniami edukacyjnymi w sieci.

Home

Obok wspierania szkół podstawowych i średnich **program eTwinning** działa skutecznie w obszarze Kształcenie i szkolenia zawodowe (VET). Ta dziedzina jest kluczowym elementem szerszej polityki Unii Europejskiej - umożliwia zdobycie umiejętności i kompetencji wymaganych na otwartym rynku pracy. Nauczyciele, rejestrując się na platformie, mogą wskazać, czy ich szkoła prowadzi szkolenia zawodowe, co ułatwia nawiązanie kontaktu z podobnymi placówkami w całej Polsce i Europie oraz wspólne tworzenie innowacyjnych projektów. Niniejszą publikację można traktować jako źródło wiedzy na temat możliwości eTwinningu, a przede wszystkim inspirację do rozpoczęcia współpracy szkół o profilu zawodowym.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) działa od 1993 roku. Pełni funkcje Narodowej Agencji Programu Erasmus+ na lata 2014-2020 oraz Narodowej Agencji Europejskiego Korpusu Solidarności. Równolegle realizuje europejskie inicjatywy informacyjno-edukacyjne: eTwinning, Eurodesk Polska, Eurydice, Europass, ECVET i EPALE. Wspiera również współpracę z krajami Wschodu, przez Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, Polsko-Ukraińską Radę Wymiany Młodzieży oraz Centrum Współpracy SALTO z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu. Od 2014 roku FRSE uczestniczy we wdrażaniu Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Projekt współfinansowany
w ramach programu
Unii Europejskiej Erasmus+

Home